

Poštnina plačana v gotovini.

SAMOUUPRAVA

LJUBLJANA 1934

GLASILO ŽUPANSKE
ZVEZE V LJUBLJANI

*
LETO II.
ŠTEV. 23.-24.

Vsak, ki dela,
gradi podlago
lastni delav-
nosti, če daje
vedno in dosle-
dno prednost
domačim
izdelkom

**je prva domača
žarnica**

kvalitativno enakovredna tujim izdelkom

Dobi se povsod!

Prodajni urad in
skladišče:

Ljubljana, Dalmatinova 10

Telefon 33-76

Brzjavi: Jugolampa

Tvornica v Pančevu

Telefon 2-15

Brzjavi: Jugolampa

LJUDSKA SAMOPOMOČ

REG. POMOŽNA BLAGAJNA V MARIBORU, Grajski trg 7/1

Poverjenišтво: Ljubljana, Tyrševa 34

Zavaruje vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za
pogrebno, do največ Din 10.000—

Ljudska samopomoč je bila ustanovljena
leta 1927 in je izplačala do danes nad
15 milijonov Din na pogrebninah
Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo!

ZAUPNIKI SE SPREJMEJO ZA VSAK KRAJ SLOVENIJE

Knjigoveznica

galanterijska delavnica
okviri za slike

Matko Pogačnik

Ljubljana, Kongresni trg 12

poleg lekarne Bahovec

Vse potrebščine za urade,
šole in tehnične pisarne
priporoča

veletrgovina s papirjem

M. TIČAR

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1 in Sv. Petra cesta 26

*

Največja zaloga zlatih
polnilnih peres. Tisk
za kuverte in papir se
prevzame po najnižjih cenah

Tiskarna Merkur

TRG.-IND. D. D.

LJUBLJANA

TELEFON ŠTEV. 25-52

GREGORČIČEVA ULICA 23

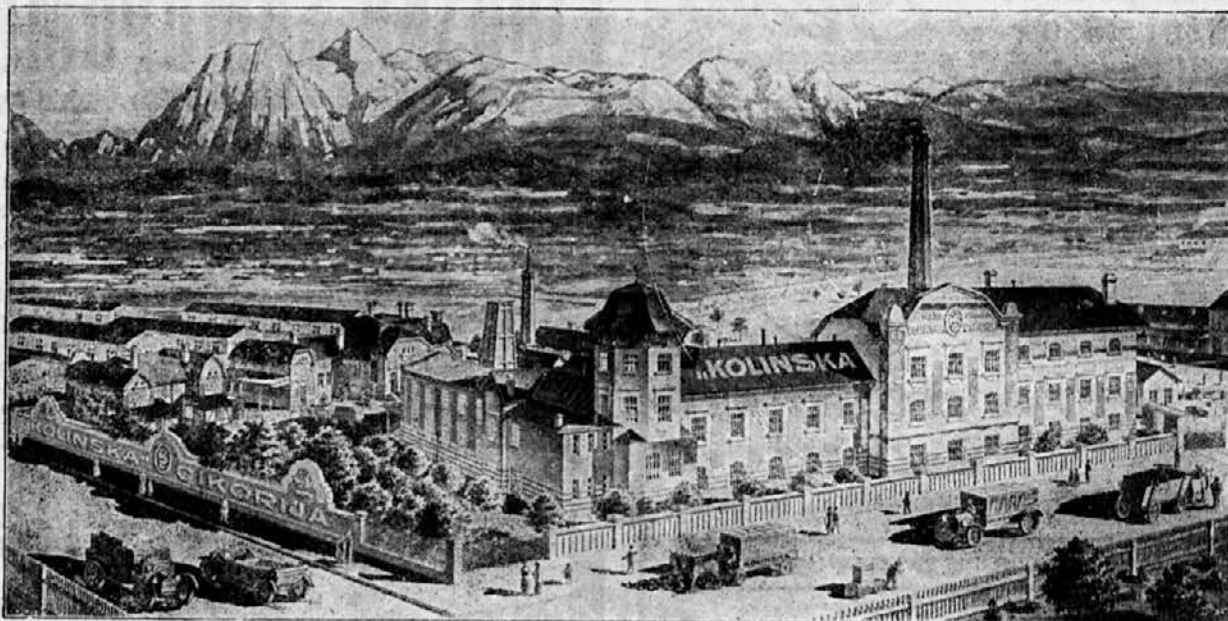
se priporoča za cenj. naročila, ki jih
bo izvršila hitro, lično in po zmerni
ceni. Tiska vse uradne tiskovine
knjige, brošure, časopise, revije,
kuverte, memorande, račune, leta-
ke, lepake, posetne karte, letna po-
ročila, proračune, cenike, vabila
vstopnice itd. v eni ali v več barvah

V lastni založbi izdaja:

„Službeni list kr. banske uprave
Dravske banovine“, „Zbirko za-
konov in uredb“, katere seznam Vam na željo dopošlje;
„Trgovski list“, ki izhaja trikrat na teden ter velja
celoletno Din 180.—
mesečno . 15.—

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Napredek naše industrije

Če govorimo o napredku naše industrije, moramo v prvi vrsti spregovoriti nekaj besed o naši stari renomirani firmi: **KOLINSKI TOVARNI CIKORIJE, d. d.** v Ljubljani.

Že od leta 1909. naprej smo imeli priliko občudovati energijo, s katero se je to podjetje počasi, vendar sigurno razvijalo in po svetovni vojni z začetim delom vztrajno nadaljevalo. Bili so takrat težki časi za vso našo industrijo, vendar je Kolinska z marljivim in racionalnim delom v letu 1922. popolnoma preuredila svoj obrat, dopolnila tovarno z novimi zgradbami in jo opremila z modernimi stroji, ki garantirajo prvovrstno blago. — Tovarna izdeluje vse vrste

kavnih dodatkov, posebno znano »Kolinsko cikorijec«, »Redilno kavo« s sreem, »Figovo primes« itd. Pogon je urejen po najnovejših pravih tehnikah ter znaša kapaciteta tovarne do 180 vagonov letno. — Kolinski kavni dodatek vsebuje prvovrstne hranilne snovi ter je vsled tega zelo zdrav in okusen pridatek za kavo. — Naš urednik si je pred kratkim ogledal to tovarno in je mogel le z zadovoljstvom konstatirati, da vlada vsepovsod v tovarni najlepši red in res vzorna snaga. — To podjetje spada sedaj med naša najbolj solidna domača podjetja in zasluži, da se njegovi izdelki čim več uporabljajo in priporočajo.

SAMOUPRAVA

Glasilo Županske zveze v Ljubljani

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Letna naročnina znaša za občine Din 100.—,
za vse ostale Din 40.—.

Uredništvo in uprava se nahajata v prostorih Županske
zveze v Ljubljani, mesno načelstvo.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon štev. 30-22.

LETO II.

LJUBLJANA, DNE 15. DECEMBRA 1934.

STEV. 23.-24.

VSEBINA: Ban dr. Drago Marušič - petdesetletnik — Henrik Steska: O organizaciji državne uprave v pokrajini in v okraju — Pip Lojze: Naloge in cilji uradniških visokih šol oziroma upravnih akademij — Dr. V. K.: Uredba o občinskih uslužbencih — Iz Županske zveze — Vprašanja in odgovori — Razsodbe upravnega sodišča.

Ban dr. Drago Marušič — petdesetletnik

Naš narod je pozdravil uro osvobodilne s takim navdušenjem in s takimi upi v boljšo bodočnost, da so se dobri poznavalci politike že bali trenulka, ko se vse povrne v normalno življenje. In v resnici se je vse to navdušenje, ta velika vera v lepšo bodočnost po tolikih letih političnih in osebnih dnevnih bojov v normalnem življenju pri večini spremenila v razočaranje in pri mnogih v malodušnost. Večina si je to svobodo predstavljala po svoje in zahlevala od nje izpolnjenje svojih osebnih želj. Isti pojav vidimo pri političnih strankah. Zato toliko sprememb v javnem življenju, toliko razočaranj pri številnih osebah in toliko nepotrebnih bojov za malenkosti. Povsod isti pojavi v življenju. Toda pogosto se pozablja v teh težkih časih, da ni najlepša stran ideala njegova uresničitev, temveč boj za ideal in za raj na zemlji, boj, ki je ravno vir najlepšega povzdiga človeške duše.

Vedno radi pozabljamo, da vodi cesta v raj vedno — čez Kalvarijo. Posameznik vse to lahko pozabi, ne more pa preko tega politik, ki se zaveda svojih dolžnosti in nalog.

Te misli nam silijo v ospredje, ko ob petdesetletnici našega bana pregledujemo njegov življenjepis. Od njegovih mladih let pa do danes — večni boj, boj za obslanek, boj za pravice svojega naroda doma in v tujini, boj za svobodo naroda in boj v svobodi za lepšo bodočnost naroda. Večno delo, delo brez preslanka, nikjer malodušnosti, povsod le trdna vera v lepšo bodočnost, poln idealov, poln ljubezni do domovine, vedno in vsekdar v njeni službi. Nesebično in pošteno delo, ki

temelji na etičnih načelih, ki edina morejo prinesli trajen uspeh.

»Moj cilj je, usvariti iz Dravske banovine pokrajino, ki bo vzor vsem drugim, ponos naše države in pravi biser v svelli jugoslovanski kroni« — s temi besedami

si je začrtal smer dela, ko je prevzel mesto bana Dravske banovine. In ves čas se je te smeri krepko držal. Doba njegovega banovanja je prinesla zaželjeni mir v banovino, ljudstvo zaupa njegovi upravi, ker ve, da najde pri njem zaščito in pravico. Težke gospodarske razmere mu ne dopuščajo izvršitev vseh njegovih načrtov, kar občuti sam najtežje, vendar povsod napredek, povsod življenje. Vedno v službi države in domovine ima točno začrtano smer, ki mu narekuje vse njegovo delo. Naše občine in zlasti njihovi predsedniki znajo najbolje ceniti to njegovo delo. Velikanski preobrat, ki je nastal v organizaciji naših občin, je bil z lahkoto premagan in ravno naš ban ima mnogo zaslug, da se je neštelo težkih in zamožnih vprašanj rešilo z lahkoto, brez vsakih potresov v zadovoljstvo vseh prizadetih.

Ob njegovi petdesetletnici se z vso iskrenostjo pridružujemo številnim čestitkam z željo, da še dolgo vodi krmilo naše banovine.

Ban dr. Drago Marušič se je rodil 10. decembra 1884 kot sin kmetijskih staršev v Opaljem selu na Krasu. Po dovršeni ljudski šoli v rojstnem kraju je prišel na gimnazijo v Gorici, kjer se je že kot dijak živo udeleževal v narodnem življenju, zlasti pri Sokolu in narodnih prosvetnih društvih.

Po končani gimnaziji se je vpisal na češki univerzi v Pragi, od koder se je po končanih pravnih študijah vrnil v Gorico, kjer je vstopil v pisarno dr. Duca ter takoj poslal eden najbolj agilnih narodnih delavcev. V svetovni vojni je prišel v rusko ujetništvo, nakar se je takoj prijavil kot dobrovoljec v srbsko vojsko. Preko Albanije je prišel nato v Švico, v Pariz in v London,

odkoder ga je Jugoslovanski odbor poslal v Ameriko, da organizira tamošnje naše izseljence. Po končani vojni ga je imenovala vlada za generalnega tajnika naše delegacije pri reparacijski komisiji. Leta 1923. se je povrnil v domovino, kjer se je začel takoj udeleževati v javnem življenju. Dne 9. decembra 1930 je prevzel posle bana, katere posle vodi z velikim uspehom do danes.

Dr. Henrik Sleska:

O organizaciji državne uprave v pokrajini in v okraju

(Nadaljevanje.)

Banski upravi je podrejena velika vrsta oblastev, uradov in zavodov. Pri opisu teh ustanov moramo predvsem razlikovati med onimi, ki spadajo v sestav občne uprave v smislu zakona o notranji upravi in ostalimi. V prvo skupino spadajo razna upravna oblastva, ki vrše posle občne uprave na I. stopnji. So to:

1. sreska načelstva kot občna upravna oblastva I. stopnje v pravem smislu besede;

2. razna druga upravna oblastva, ki vrše posle občne uprave le v omejenem obsegu in na ozemlju, ki je glede teh poslov izrecno izvzel iz ozemlja sreskega načelstva:

a) sreske izpostave (sreske ekspoziture); v večjih upravnih srezih se sme z ministrsko odredbo za poedine bolj oddaljene krajine ustanoviti taka izpostava, ki ji načeluje starešina sreske izpostave; v njegovo kompetenco spadajo vsi posli, ki jih sicer vrši sresko načelstvo, razun onih, ki zahlevajo po svojem značaju enolno izvrševanje v vsem srezu;

b) mestna poglavarstva; občine z mestno pravico, to so občine, za katere ne velja obči zakon o občinah, nego posebni zakon o mestnih občinah; vršijo te-le posle občne uprave iz pristojnosti oblastev prve stopnje: sanitetne in veferinarske, tržne, gradbene, požarne, dalje posle glede čistoče in vzdrževanja cest, mostov, obal, rek, polokov, jarkov, vodnjakov, napajališč in vobče cestnih in vodnih naprav, poleg posle za pospeševanje poljedelstva in živinoreje, gozdarske, lovske in ribolvske posle in poljsko policijo. Z ministrsko uredbo se smejo tudi drugi posli sreskega načelstva prenesti na občine z mestno pravico, a tudi poedini posli občne uprave odvzeli in prenesli na sreska načelstva ali na državna krajevna policijska oblastva. V Sloveniji so doslej mestne občine Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj vršile vse posle občega upravnega oblastva prve stopnje, razun onih državno- in varnostnopolicijskega značaja, ki so jih opravljala posebna državna policijska oblastva. Sresko načelstvo, namenjeno za okolico, ni vršilo nikakršnih poslov na mestnem ozemlju. Odslej naprej bodo ta mesta na svojem ozemlju vse posle sreskega načelstva opravljala le še do konca marca 1935, nakar preidejo na okoliško sresko načelstvo vsi občupravni posli, ki so jih mestna načelstva doslej izvrševala, a ki niso po novem zakonu o mestnih občinah izrecno dodeljeni mestnim občinam ali ki se z ministrsko uredbo ne prenesejo nanovo na mestno občino. Mestni urad se tudi ne imenuje več mestno načelstvo, nego mestno poglavarstvo. Na ozemlju raznih občin z mestno pravico bo torej običajne posle sreskega načelstva vršilo kar troje oblastev: mestno poglavarstvo, sresko načelstvo in državno krajevno policijsko oblastvo;

c) specialna državna policijska oblastva v velikih mestih in važnejših krajih. K tem krajevnim policijskim oblastvom štejeemo upravo grada Beograda, upravo policije, predstojništva mestne policije in policijske komisariate. Ker veljajo za upravo grada Beograda posebni predpisi, se tu omejujem na ostala policijska oblastva.

Uprave policije so na sedežih banovin. Najsi se krajevno območje razteza le na dolično mestno ob-

čino in eventualno še na najbližjo okolico, je upravnik policije vendar obenem tudi posvelovalni organ bana; dalje vodi uprava policije kriminalno evidenco in ukorišča posebna, le za večji okoliš potrebna tehnična sredstva policijskega značaja kar za vso banovino.

Predstojništva mestne policije se nahajajo v nekaterih važnejših mestih. Ako dolična občina vrši tudi posle občega upravnega oblastva I. stopnje, je predstojništvo mestne policije samostalen, neposredno banski upravi podrejen urad, v ostalih primerih pa le poseben oddelek sreskega načelstva. Policijskim komisariatom je poverjeno le opravljanje posebnih policijskih poslov in se po njih značaju zovejo železniški, pristaniški, kopališki ali obmejni komisariati.

Državna krajevna policijska oblastva pa ne vrše zgolj poslov, ki običajno pripadajo sreskem načelstvu, marveč tudi nekatere krajevno policijske posle iz pristojnosti občin. Kompetenca teh policijskih oblastev je določena zlasti v uredbah o ustroju in delokrogu uprav policije in predstojništev mestne policije iz l. 1929.

V kolikor vrše občine sploh in ne le mestne občine v prenesenem delokrogu posle občne uprave, dalje v kolikor opravljajo glede naših, v inozemstvu živečih državljanov naša diplomatska ali konzularna zastopništva posle občne uprave, ni več predmet le razprave

Vsa zgoraj navedena upravna oblastva so tako kakor banska uprava monokralično urejena. Le izjemoma poslujejo ta oblastva kolegialno, tako da odloča volja večine sklepajočih oseb. Po zakonu o gozdih je n. pr. posebna od bana postavljena komisija, sestojeca iz predstavnika občega upravnega oblastva I. stopnje, iz šumarskega strokovnjaka, iz kmetijskega strokovnjaka in iz predstavnika prizadele občine kompetentna, da odloča v izločanju zemljišč na kraškem svalu, goličavah in svižu radi pogozdovanja po uradno izdelanem načrtu. Ta komisija je I., a banska uprava II. stopnja.

Ne le za bansko upravo, nego tudi za ostala oblastva, ki vrše posle občne uprave, je predpisano, da se morajo posli, ki spadajo v pristojnost več oddelkov (odsekov, razdelkov, referatov), pretresati na skupnem sestanku starešin oddelkov, predno se izda odločba.

Sresko načelstvo je najvažnejše oblastvo državne uprave na prvi stopnji. V dravski banovini je 25 sreskih načelstev in ima edinole sresko načelstvo v Kranju sresko izpostavo v Škofji Loki. Okoliš sreskih načelstev se zlasti v Sloveniji ne krije vedno z okolišem sreskega sodišča ter imamo tu pogostokrat dve ali tudi več sreskih sodišč za en upravni srez. Skladno obsežni kompetenci je sreski načelnik predstavnik vlade v srezu. V okviru svoje pristojnosti mora zastopati državne koristi in skrbeti za razvoj in prospeh duhovne in materialne kulture prebivalstva. V ta namen ne vrši le poslov, ki mu jih razni specialni zakoni o poedinih upravnih stvarih nalagajo, temveč tudi s predlogi in pobudami na pristojnih mestih. Sresko načelstvo in sploh oblastvo občne uprave mora v izvrševanju zakonskih predpisov s potrebnimi odredbami preprečavati vsako ogrožanje in odpravljati nastale motnje javnega reda in miru, osebne varnosti, varnosti prometa, zdravja ljudi, javne morale in narodnega gospodarstva. Te odredbe se izdajajo ali na osnovi specialnih zakonskih

predpisov ali pa, kadar ni takih predpisov, kar na podlagi obče, v zakonu o notranji upravi dane pooblastitve. Ta zakon namreč pooblašča občna upravna oblastva, da izdajajo v navedene namene z grožnjo kaznovanja zapovedi (naloge) in prepovedi (zabrane) in to ali neposredno v obliki konkretnih naredb (odločb) za poedini slučaj ali posredno v obliki abstraktnih naredb (uredb) za vrsto slučajev, ki bi se utegnili pripetiti. Po zakonu o občinah sreska načelstva tudi nadzirajo poslovanje občin in poslujejo kot pritožna instanca nad občinskimi oblastvi.

Kot pomožni organ za zunanjo službo javne varnosti (čuvanje osebne in imovinske varnosti, vzdrževanje javnega reda in miru, izsledovanja krivcev zoper zakone in druge odredbe in preprečevanje nesreč) deluje **orožništvo**. Po zakonu o orožništvu (žandarmeriji) iz leta 1930. je orožništvo glede opravljanja službe, strokovnega pouka in opremljanja podrejeno ministru notranjih poslov, glede discipline, osebnih odnosov, vojaškega pouka in oboroževanja pa ministru vojske in mornarice. Službena oblastva nad orožništvom glede vzdrževanja javnega reda, miru in varnosti so državna oblastva notranje uprave in to zlasti banske uprave in sreska načelstva. Sodišča in državna tožilstva smejo orožniškim postajam le v omejenem obsegu izdati službene naloge. Na ozemlje uprav policije in predstojništev mestne policije se pristojnost orožništvu navadno ne razteza.

Sreskemu načelstvu so dodeljeni po potrebi različni upravni uradniki (n. pr. sreski podnačelnik, policijsko-upravni tajnik, višji pristav, pristav ali pripravnik), dalje razni posebni strokovni referenti (sanitetni, lehični, prosvetni, veterinarski, ekonomski, šumarski itd.), potem pomožno osebje (zlasti upravni pisarniški uradniki in zvaniki in služitelji). Poedini referati se zovejo tudi oddelki ali razdelki. Ker bi se nekateri strokovni referenti ne mogli v tem ali onem srezu zadostno zaposlovati, je večsini poedin strokovni referent odrejen za dva ali tudi več srezov. Podrejen je tak strokovni referent glede konkretnih službenih poslov onemu sreskemu načelniku, za čigar okoliš jih opravlja in ne le onemu, pri katerem posluje. Za kontroliranje in žigosanje meril, merilnih priprav, steklenic, sodov in posod, kakor za preskušanje čistine in žigosanje izdelkov iz zlata, srebra in platine so pri nekaterih sreskih načelstvih posebni oddelki (referenti) kontrole mer. V Dravski banovini imamo take referente zgolj pri sreskih načelstvih v Ljubljani, v Mariboru (levi breg) in v Celju in vrše li svoje posle za dokaj veliko število srezov. Ti oddelki kontrole mer morejo imeti na prošnjo občin tudi še eksponirane »postaje za kontrolo sodov« in na prošnjo prizadelih podjetij eksponirane »postaje za kontrolo mer«. Te postaje so nekak pododdelek doličnega oddelka.

Drugačen pa je položaj agrarnopravnega referenta (za posle agrarne reforme). Ta vrši svoje posle edinole za ono sresko načelstvo, kateremu je dodeljen, a dolično sresko načelstvo je glede navedenih poslov kompetentno kar za več srezov. V Dravski banovini je dvoje takih referatov v Ljubljani in Mariboru, levi breg. Zopet drugače urejajo obstoječi stari predpisi v Dravski banovini položaj obeh komisarjev za agrarne operacije. Komisar za agrarne operacije je nižja stopnja za izvrševanje onih zakonov, ki jih na višji stopnji izvršuje komisija za agrarne operacije pri banski upravi.

Pri nas imamo poleg **uprave policije** v Ljubljani še **predstojništva policije** v Mariboru, Celju in Ptuj, dalje trije **železniške in obmejne policijske komisariati** v Mariboru, na Jesenicah in v Rakeku.

Uprave policije, ki jim načeljujejo upravniki policije, se dele na odseke, odseki pa po potrebi na referate. Kjer se okoliš uprave policije deli na mestne okraje, izvršuje starešina mestnega okraja po navodilih upravnika policije namesto njega kazensko oblast na prvi stopnji. Morebitni policijski komisariati v območju upra-

ve policije vrše svoje službe po navodilih upravnika policije. Za izvrševanje policijske eksekutivne službe obstoji pri upravi policije **zbor uniformirane policijske straže**, ki mu načeljuje poveljnik policijske straže in ki skrbi za vzdrževanje javne varnosti, reda in mira. Nadalje obstoji pri upravi policije tudi še **zbor policijskih agentov** za preventivno in represivno policijo.

Predstojništva mestne policije so deloma drugače organizirana. Dočim je predstojnik mestne policije državni uradnik, mora mestna občina vzdrževati potrebno število ostalega osebja (policijske uradnike, pisarniško osebje, policijsko stražo in policijske agente), kar pa za Maribor ne velja.

Pristojnost uprave policije in predstojništva mestne policije se razteza na okoliš mestne občine, vendar se sme z ministrstvo odredbo razširiti na neposredno okolico mesta.

Banski upravi so poleg oblaslev občne uprave pa podrejeni še **razni zavodi, naprave in podjetja**. Skladno dvojni kompetenci banske uprave glede onih njenih poslov, ki ne spadajo k občni upravi v smislu zakona o notranji upravi, so tudi ti zavodi ali državni ali banovinski. Državni zavodi obremenjujejo pretežno državni proračun, banovinski pa pretežno banovinskega.

V Dravski banovini imamo veliko število **banovinskih zavodov** in to zlasti iz kmelijske, iz prosvetne in iz socialnopolitične in zdravstvene upravne grane. H kmelijskim ustanovam spadajo kmelijske šole na Grmu, v Št. Juriju pri Celju in v Rakičanu, vinarska in sadjarska šola v Mariboru, kmelijsko gospodarski šoli v Št. Juriju pri Celju in v Mali Loki, mlekarška šola v Škofji Loki, več lrsnic in drevesnic, žrebčarno na Selu pri Ljubljani, semenogojsko postajo v Bellincih, kmelijsko poizkusno in kontrolno postajo v Mariboru, dvoje vzornih posestev, podkovsko šolo v Ljubljani, ribogojni zavod v Bohinjski Bistrici in gozdarsko šolo v Mariboru.

K prosvetnim zavodom v ožjem pomenu, med katere ne spadajo strokovne šole, štejemo troje učnih zavodov, ki jim gre obenem tudi značaj humanih zavodov. So to gluhonemnica v Ljubljani, zavod za slepo deco v Kočevju in deško vzgajališče v Donovičah. Semkaj spada tudi zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani, dalje banovinski arhiv v Mariboru. Ta arhiv je znanstvena ustanova za zbiranje in proučevanje arhivalij glede Južne Štajerske in Prekmurja. Večje je število banovinskih javnih bolnic (v Mariboru, Celju, Ptuj, Murški Soboli, Slovenjgradcu, Brežicah in Novem mestu), dalje vzdržuje banovina dvoje dečjih domov (v Ljubljani in Mariboru), dvoje hiralnic (v Vojniku in Ptuj), potem poseduje banovina tudi troje zdravilišč, v Rogaški Slatini, v Dobrni in na Golniku.

Imamo celo banovinske zavode z lasno pravno osebnostjo, kakor n. pr. Kranjske deželne elektrarne in Hranilnico dravske banovine v Celju, Ljubljani in Mariboru.

Država ne vzdržuje zgolj centralnih zavodov, ki so namenjeni vsej državi, marveč je premnogo **državnih zavodov**, ki služijo bolj potrebam ožjega ozemlja. Nekateri teh zavodov stoje neposredno pod nadzorom ministrstev ali centralnih uradov, drugi pa so podrejeni ali banski upravi, odnosno njej podrejenim uradom ali pa raznim posebnim upravnim oblastvom in uradom izven organizacijskega sestava banske uprave.

V **poljedelski upravni grani** stoje nekateri državni zavodi, ki nimajo značaja centralnih zavodov, pod neposrednim nadzorom ministrstva, kakor kmelijska poskusna in kontrolna postaja v Topčideru, etnološka stanica v Topčideru in razne srednje kmelijske (poljedelske) šole (n. pr. v Križevcih, v Valjevem in v Bukovem). Druge državne zavode te stroke pa nadzira banska uprava. To velja za večino kmelijskih poskusnih in kontrolnih postaj (n. pr. v Ljubljani), za državne bakteriološke zavode (n. pr. v Ljubljani) za enološke (vinarske) postaje (n. pr. v Zagrebu), za državne kobilarne itd.

V **šumarski grani** imamo za upravljanje državnih in pod državno upravo stoječih gozdov direkcije šum in njim podrejene šumske uprave. Direkcije šum nadzira banska uprava le v mejah, ki jih odredi minister za šume in rudnike. V Sloveniji imamo direkcijo šum v Ljubljani in šumske uprave na Bledu, v Bohinjski Bistrici, v Kranjski gori in v Kostanjevici.

Državna rudarska podjetja so neposredno podrejena direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevem, ki jo je smatrali za nekako eksponiran centralni urad ministrstva za šume in rudnike. Ta podjetja so premogovniki (v Dravski banovini oni v Velenju in Zakukovci), železni rudnik v Ljubiji, železarna v Varešu in razna, z rudniki združena podjetja (elektrarne, opekarne, šumska podjetja). K državnim rudarskim zavodom spadata tudi dve rudarski šoli, od katerih ena je v Celju.

V **trgovinski in obrtni upravni grani** imamo zlasti več državnih strokovnih šol, ki so vse pod neposrednim nadzorom banske uprave. Semkaj spadajo srednje trgovske šole (trgovske akademije in dvorazredne trgovske šole), pomorske akademije za trgovsko mornarico (v Bakru, v Dubrovniku in Kotoru), srednje tehniške šole z moškimi in ženskimi obrtnimi šolami, samostalne moške in ženske obrtne šole, in dvoje ženskih strokovnih učiteljskih šol (v Zagrebu in v Beogradu). V Sloveniji je izmed teh šol po ena trgovska akademija v Ljubljani in v Mariboru, po ena dvorazredna trgovska šola v Ljubljani, Mariboru in Celju, dalje srednja tehniška šola v Ljubljani, ki so jej priklopljene tudi razne delovodske, strokovne obrtne in ženske obrtne šole, potem obstoja v Kranju tekstilna šola in v Ljubljani osrednji zavod za ženski domači obrt z različnimi eksponiranimi strokovnimi šolami in tečajji itd.

Izredno veliko je število državnih zavodov v **prosvetni grani**. Nekaj teh zavodov je že po njih značaju in pomenu za vso državo ali za velik, preko ozemlja ene banovine segajoč del naše države povsem ali vsaj pretežno izločenih iz sestava banske uprave in njej podrejenih ustanov ter neposredno pod nadzorom ministra za prosveto. Poleg geološkega inštituta kraljevine Jugoslavije, ki je izrazil centralni zavod, so to zlasti obe akademiji znanosti in umelnosti (Kraljevska akademija nauka v Beogradu in Jugoslavenska akademija znanosti in umelnosti v Zagrebu), dalje biološko-oceanografski inštitut v Splitu, geofizički zavod v Zagrebu in astronomski observatorij v Beogradu, potem univerza v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Vse te univerze imajo poleg običajnih fakultet (filozofske, pravne, bogoslovne in medicinske) tudi še tehniško fakulteto z različnimi odseki, a univerza v Beogradu še poljedelško-šumarsko fakulteto kakor tudi eksponirano pravno fakulteto v Subotici in eksponirano filozofsko fakulteto v Skoplju, univerza v Zagrebu pa še poljedelško-šumarsko in veterinarsko fakulteto.

Med visoke šole v prosvetni upravni grani je šleli tudi ekonomsko-komercialno visoko šolo v Zagrebu in bližajo se visokim šolam tudi obe višji pedagoški šoli v Beogradu in v Zagrebu, dalje razne umetniške šole, kakor umetniška akademija v Zagrebu, muziška akademija v Zagrebu in konservatorij v Ljubljani. Serijska sodniška šola v Sarajevu in velika medresa v Skoplju pa sta le strokovni šoli v rangi srednje šole.

Poleg bibliotek, ki so kakor univerzitetne priklopljene univerzam, imamo v naši državi tudi več samostojnih državnih bibliotek, arhivov in muzejev. Izmed samostojnih bibliotek sta važni zlasti Narodna biblioteka v Beogradu in študijska biblioteka v Ljubljani, izmed arhivov Državni arhiv v Beogradu, Zemaljski arhiv v Zagrebu in Državni arhiv v Dubrovniku. Poleg obeh ljubljanskih muzejev, narodnih muzejev v Zagrebu in Beogradu bodita omenjena še zemaljski muzej v Sarajevu in arheološki muzej v Splitu. Državnih je tudi troje gledališč (v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani).

Povsem drugačen pa je položaj državnih obče vzgojnih šol, kakršne so osnovne in višje narodne šole z všteti zabavišči, šolami za nezadostno razvite in defektno otroke, z gospodinjstimi in gospodarsko-zadružnimi tečajji in s tečajji za nepismene osebe, dalje meščanske šole in končno srednje šole (klasične, realne gimnazije in realke). Te šole in izmed strokovnih šol učiteljske šole so v učno-instrukivnem oziru kakor tudi glede oseba in slvarne uprave neposredno ali posredno pod nadzorom banske uprave.

V **socialni in zdravstveni službi** imamo poleg centralnih zavodov še druge zavode, ki so radi svoje važnosti, ki sega preko poedine banovine, neposredno pod nadzorom ministrstva. So to dom slepih v Zemunu, razni ortopedski zavodi (ortopedski zavod v Beogradu, ortopedska delavnica v Zagrebu s podružnico v Splitu, delavnica protez v Ljubljani, ortopedska delavnica v Trebinju. Dalje spadajo semkaj še razne bolniške in higienske ustanove v Beogradu in Zagrebu, kakor državne bolnice (obča, dalje za duševne bolezni, in ona za stomatologijo) v Beogradu, šola za babice v Beogradu, šola za nudiče v Beogradu, šola za sestre pomočnice v Zagrebu, šola narodnega zdravja v Zagrebu in urad za kontrolo lekovi biološkega izvora v Zagrebu. Ostale državne socialne, bolniške in higienske ustanove stoje pod nadzorom banskih uprav. V Dravski banovini štejemo k tem zavodom higienski zavod s higienskim muzejem v Ljubljani, zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani z zavetišči za matere v Trbovljah in Hrasniku, šolsko polikliniko v Ljubljani, več zdravstvenih domov širom Dravske banovine, občo bolnico in bolnico za ženske bolezni v Ljubljani, bolnico za duševne bolezni v Ljubljani-Studencu in ono v Novem Celju, šola za sestre pomočnice in šola za babice v Ljubljani, končno še zdravilišče v Topolšici.

Iz zgoraj navedenega je dokaj jasno razvidno, da banske uprave ne vrše zgolj posle obče uprave v onem omejenem smislu, ki mu jej daje zakon o notranji upravi, marveč da poleg avtoritativnih poslov vrši še celo vrsto poslov svobodne uprave (podjetniške posle).

Že v začetku je omenjeno, da je mesto **Beograd** z **Zemunom** in **Pančevom** izločeno iz banovine in da tvori to ozemlje skupaj z vsemi okolišnjimi kraji, ki se bodo še izdvojili iz Dunavske banovine in priklučili ozemlju eni od teh občin, poseben upravni teritorij. Ker se je občina zemunska združila z občino Beograd, obsega ta izuzeli teritorij se dve občini, Beograd in Pančevo. Za to ozemlje je posebna organizacija javne uprave predvidena. Že za občinska oblastva, ki jih predpisuje zakon o mestnih občinah, torej za predsednika občine (gradsko poglavarstvo) in za mesni svet, velja izjema, da vrši nadzorno oblast in rešuje pritožbe minister notranjih poslov, odnosno slvarno pristojni minister in to brez razlike, gre li za posle občne uprave, ki so prenesene na mestne občine, ali za občinske posle samostalnega delokroga. Ostale posle obče uprave, ki jih drugod vrši na prvi stopnji sresko načelstvo ali banska uprava, pa opravljajo državna oblastva in to glede nekaterih upravnih gran uprava grada Beograd, glede drugih pa kar resorno ministrstvo, najsi jih drugod vrše tudi sreska načelstva ali banske uprave. Reorganizacija je v teku. Uprava grada Beograda je zlasti tudi za ves izvezi teritorij krajevno policijsko oblastvo. Glede tega delokroga je upravi grada Beograda uvrščeno in podrejeno še večje število starešinstev mestnih četrti (kvartov, okrajev) v beograjski občini, predstojništvo gradske policije v Pančevu in trije policijski komisariati (za železniško policijo, za parobrodsko policijo in za zrakoplovno pristanišče). V kolikor ta podrejena policijska oblastva odločajo, rešuje na II. stopnji uprava grada Beograda, dočim gre zoper vse prvostopne odločbe uprave grada Beograda pritožba na slvarno pristojno ministrstvo.

Pip Lojze:

Naloge in cilji uradniških visokih šol oziroma upravnih akademij

Za vzdrževanje reda si je država organizirala posebne organe. Enega izmed najvažnejših sestavnih delov državne uprave predstavlja uradništvo, ki je po svojem značaju kol celota nadoseben. Za izvrševanje zaupanih mu nalog mora ta organ »vladati« ter delati po v naprej določenem načrtu. V tem pa tudi obstoja nevarnost, da ta nadoseben organ odpove, če bi ga ne nosile individualne sile, čuteči ljudje, ki oblikujejo potreben red ter ga prilagodujejo potrebam in razmeram življenja, ne da bi red pri tem izgubil svojo strukturo. Uradništvo, ki mora — kol rečeno — pri izvrševanju svojih nalog sicer »vladati«, se mora pa pri tem neprenehoma zavedati, da mora vedno služiti le interesom skupnosti. To načelo pa nujno zahteva razumevanje potreb in nalog države in natančno poznavanje lastnega področja, za kar pa ne zadostuje le pridobljena izobrazba. Razumevanje potreb in nalog ter podrobno poznavanje lastnega delokroga šele usposablja uradništvo za hitro in smoterno delo, pri katerem pa mora vsekakor vedno vpoštevati potrebo največje štednje razpoložljivih javnih sredstev.

V današnji dobi največje stiske, ki zahteva od vse javne uprave največjo štednjo in koristno uporabo razpoložljivih denarnih sredstev, na drugi strani pa zahtevajo prav iste razmere od javnih uslužbencev vedno večjih naporov in delavnosti, je strokovna nadaljevalna izobrazba* javnih in samoupravnih uslužbencev, ki je važen pogoj za dobro in urejeno upravo, silno pridobila na pomenu.

Na zunaj je dalo poostreno tekmovanje v kvalificiranih poklicih povod za nadaljevanje izobraževanja, vendar ima to gibanje tudi močne notranje nagibe. Dvojne globoke izpremembe javnega življenja in politični prevrati, naraščajoča specializacija v večini vseh poklicev, vedno bolj dokazujejo, da tudi tu sama splošna izobrazba ne usposablja za posebne uspehe v poklicu. Za to je razumljivo, da se je pojavilo stremenje po nadaljevanju izobrazbe najprej in najmočnejše pri poklicih, ki so bolj izpostavljeni tekmovanju ali pa imajo v socialnem, oziroma gospodarskem napredku določen poseben cilj. Prav posebno močno pa se je pojavilo stremenje po nadaljevanju izobrazbe na vseh področjih, kjer so dogodki gospodarskega, političnega ali pa socialnega življenja pokazali hitre in globoke uspehe.

Neprestane izpremembe zakonov in drugih določb, politične preorjenlacije, spremembe v strukturi gospodarstva in s tem tudi javne uprave, tehnične iznajdbe in socialni oziri neprenehoma silno vplivajo na delavnost oblasti. O potrebnih izpremembah dobi uradništvo sicer navodila, ki seveda ne morejo navajati vedno vzrokov odrejenih izprememb. Za to je za urejeno upravo potrebno razumevanje vzrokov in namenov novih odredb in vpogleda v zavisnost posameznih navodil s tokom današnje dobe. Potreben vpogled v zavisnost da lahko le znanstveno proučevanje posameznih vprašanj v zvezi s praktičnim udeleževanjem. To nalogo izvršujejo strokovno-znanstvena predavanja, oziroma prireditve upravnih akademij, ki uživajo zato mnogo podpore tudi od uradnih krogov, kajli teoretičnega in praktičnega obravnavanja važnejših vprašanj in poglobitve v posamezne stroke ne omogoča v takem obsegu nobena druga ustanova. Prav zato podpirajo in pospešujejo upravne akademije potrebne reforme tudi v upravnem aparatu.

Nepričakovan razvoj dogodkov v najnovejši dobi na področju gospodarske, socialne in kulturne politike je

* Zaradi jasnosti nekaj razlag pojmov: osnovna izobrazba je izobrazba, ki pripravi človeka za poklicno izobrazbo (n. pr. šola); strokovna izobrazba je teoretična in praktična izobrazba, ki je omejena na učno dobo; pod nadaljevalno izobrazbo pa razumemo izobrazbo ljudi, ki se po dovršenem izšolanju, ozir. učni dobi udeležujejo v raznih poklicih.

obseg in število nalog občin tako povečal, da je moralo srednje komunalno uradništvo prevzeti v svoj delokrog celo vrsto novih upravnih poslov, katerih preje ni izvrševalo. Razumljiva posledica tega dejstva je zahteva, da mora srednje uradništvo temeljito poznati pravne in praktične temelje komunalne uprave. Seveda ne moremo od njega zahtevati obvladaje lvarine v lakem obsegu, ki ga more dati le znanstvena fakultetska, oziroma visokošolska izobrazba. Vendar ne smemo tega nedostarka v moderni državi omalovaževati tako dolgo, da bi ljudje, ki bi imeli posla z uradništvom, katero gleda le na črko, ne pa na duh zakona in naredbe, izgubili zaupanje v upravo oziroma bi se s tem celo oslabila ali celo izgubila državna zavest.

Sposobnost lastnega znanstvenega predvarka ni le potreba in zahteva današnje dobe; v bodočnosti bo treba temu vprašanju posvetili še večjo skrb. Srednje komunalno uradništvo bo moralo imeti tako izobrazbo, da ga bo sama, ali pa v zvezi s pridobljenim poznavanjem uprave usposabljala tudi za abstraktno premišljevanje v svoji stroki.

Začetke tega stremjenja nahajamo tudi v naši zakonodaji zadnje dobe. Tako n. pr. predpisuje § 91. našega novega zakona o občinah, z dne 15. aprila 1933, da more ban za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje občinskih uslužbencev v okviru uredbe, ki jo predpiše minister za notranje posle, prirejaliti tečaje; osebe, ki izvršijo tečaj z uspehom, imajo ob enakih pogojih prednost pri sprejemu v službo in pri napredovanju.

Prav tako določa § 101. novega zakona o meslnih občinah z dne 25. julija 1934, da morajo imeti vsi pravni in strokovni referenti najmanj isto šolsko in strokovno izobrazbo, ki jo imajo državni uslužbenci ustrezne stroke.

Tudi sicer zahtevajo današnje razmere strokovno nadaljno izobrazbo pri vseh poklicih, kar dokazujejo začetki strokovnega izobraževanja na vseh področjih javnega in tudi zasebnega udeleževanja. Ne samo v gospodarstvu, v tehniki, medicini, v filologiji in v vseh naravnih znanostih, kjer je zaradi neprestanega napredka potreba stalnega stika z novimi izsledki znanosti, temveč tudi na področju pravnih in državnih znanosti je neobhodna potreba neprestanega nadaljnega izobraževanja. Socialne, kulturne in gospodarske izpremembe javnega življenja zahtevajo v še veliko večji meri neprestanega študija novih vprašanj, ki se pojavljajo na vseh področjih uprave in sodstva. Tako si n. pr. ne moremo predstavljati gospodarstvenika, politika ali tudi zdravnika, ki ne bi sledil novim znanstvenim izsledkom svoje stroke. Prav tako je tudi skoro v vseh drugih poklicih.

Današnja fakultetska ozir. visokošolska izobrazba daje le temelje za poklice, ki so se vrhu tega danes v praktičnem življenju že tako specializirali, da je povsem izključena izobrazba v takem obsegu, ki bi v praktičnem življenju ne zahtevala nadaljne izobrazbe. Tako n. pr. se razdeli gospodarska izobrazba v posebno trgovsko, bančno, transportno, zavarovalno in celo vrsto drugih strok, ki sicer spadajo v območje gospodarskih znanosti, vendar se med seboj danes že tako ločijo, da je povsem izključeno obvladaje vseh strok po eni osebi. Prav tako je v pravnem študiju, ki usposablja absolvente za poklic sodnika, odvetnika, za uradnika vseh področij uprave ter proste poklice v trgovini, industriji in obrti.

Istih pojavov ne opazimo le pri akademskih poklicih, temveč tudi drugje, kjer se razen specializacije pojavi večkrat pretirano vpoštevaje strokovne izobrazbe, kar gre v škodo splošne izobrazbe.

Seveda s tem še ni rečeno, da strokovna izobrazba ne usposablja ljudi za vse vrste poslov vsega svojega

poklica, vendar je treba pa prav tako priznati, da je potrebna za vodilna mesta uprave vsakomur poglobitev in razširjenje strokovnega in splošnega znanja, za katero se danes v zadoštni meri ne brigata niti delodajalec niti država.

Solska izpričevala odpro samo pot do poklica in možnost do nadaljevalne izobrazbe, zato obstoja pri zanemarjanju strokovne nadaljevalne izobrazbe nevarnost padca intelektualnega nivoja vsega poklica. Ta nevarnost obstoja zlasti za uradništvo, ki si zaradi nedostajanja sredstev ne more dovoliti nakupa potrebne strokovne literature niti drugih pripomočkov (predavanj, oziroma tečajev).

Moderne države in druge javno-pravne ustanove so v večini primerov vsa prostovoljna stremjenja po nadaljevalnem strokovnem izobraževanju posredno ali pa neposredno podprla z izdatnimi moralnimi in materialnimi sredstvi. Na ta način so z razmeroma majhnimi stroški dosegle prav zadovoljive uspehe.

Ustanove za prostovoljno splošno in strokovno nadaljno izobraževanje razdelimo lahko takole:

A) v zavode s stalnimi tečaji in z večletno obiskovalno dobo; te tečaji se razdele zopet:

1. v tečaje, ki se omejujejo le na posebno nadaljevalno strokovno izobrazbo v ožjem pomenu besede; število o biskovalcev takih tečajev je omejeno na ozek krog slušateljev iste stroke in
2. v tečaje s širšim obsegom predavanj in večjim številom slušateljev.

B) v zavode s krajšimi priložnostnimi tečaji, ki se po obsegu predavanj razdele takole:

1. v tečaje, ki imajo namen razširiti predvsem le splošno izobrazbo in
2. v tečaje, ki imajo namen razširiti strokovno izobrazbo.

Večje tuje upravne akademije združujejo vse navedene vrste zavodov, oziroma tečajev. Upravne akademije imajo torej namen razširiti splošno in strokovno izobrazbo s predavanji, ki trajajo več semestrov, razen tega pa prirejajo tečaje s strokovno-znanstvenimi predavanji, ki trajajo le nekaj tednov.

Naloga upravnih akademij je v prvi vrsti ta, da razširijo strokovno znanstveno izobrazbo uradništva vse javne uprave; težišče dela upravnih akademij je torej v strokovni izobrazbi.

Razen upravnih akademij obstojajo n. pr. v Nemčiji številne institucije, ki se prav tako omejujejo na strokovno izobrazbo, tako n. pr. Visoka šola za politiko, Nemška akademija za socialno in pedagoško žensko delo za žene v socialnih poklicih, posebne strokovno-nadaljevalne šole za učitelje (Diesterwegova visoka šola) itd. Prav tako obstojajo večletni tečaji za izobrazbo višjega uradništva uprave in sodstva, katere vodi posebna zveza za državno-znanstveno izobrazbo (Deutsche Vereinigung für staatswissenschaftliche Fortbildung). Tudi v drugih strokah uprave je mnogo sličnih institucij, tako n. pr. pri finančnem ministru za carinske uradnike, za zdravnike, inženjerje, trgovce, za srednje zasebne nameščence.

Opazili je bilo, da so se svobodni poklici posebno odlikovali pri tem stremjenju za razširjenje strokovne izobrazbe, saj jim je sicer ogrožen obstoj. Pri javnem uradništvu, ki je preskrbljeno ne glede na nadaljevanje strokovne izobrazbe, pa tega stremjenja ni bilo opaziti v tako veliki meri. Vendar bi bilo za sodobno državo in za javno-pravne ustanove mogoče najti na tem področju še mnogo dela za vse one poklice, oziroma vrste uprave, kjer je premalo zanimanja, oziroma kjer so zaradi premalega števila interesentov gmojne žrtve prevelike.

Na drugi strani so pa razmere javnemu uradništvu zaradi padca dohodkov in s tem tudi življenjskega standarda ubile, oziroma onemogočile interes za razširjenje njegovega obzorja. Zato je potrebno, da poseže v ta razvoj država, oziroma zainteresirane javnopravne

ustanove ter dajo inicijativo, ki je potrebna za smotno splošno in strokovno nadaljevalno izobrazbo javnega uradništva. Uradništvu je podkopalno voljo do izobraževanja tudi zaposlavljanje strokovnega znanja iz političnih vidikov pri nameščanju in napredovanjih uradništva ter tako pustilo mnogo intelektualnih sil neizrabljenih. To je krivo, da večji del uradništva ne more ali noče sodelovati pri kulturnem, socialnem in gospodarskem razvoju naroda in države, kar je velike nevarnosti za državo. Zato je njena intervencija tem bolj potrebna.

Zaradi omenjene važnosti in potrebe nadaljevalne izobrazbe, si oglejmo pomen te vrste izobrazbe, ki mora organično nadaljevati šolsko izobrazbo.

V vsakem poklicu imamo obsežna in važna področja, kjer je za razumevanje teorije potrebna določena doba praktičnega udeleževanja. Teoretičen pouk se v škodo potreb praktičnega življenja mladini danes vtepa prezgodaj, zaradi tega so potrebne razne omejitve pouka, katere bi bile sicer ob primerni praktični izobrazbi nepotrebne.

Prav zato bi se morala teoretična strokovna izobrazba pri nadaljevalni izobrazbi gojiti v obsežnejši meri in zaradi večje možnosti dojetanja ljudi z večjim uspehom kot pri šolski osnovni izobrazbi. Ta načela se lahko nanašajo na gospodarsko, socialno, kulturno, pravno, medicinsko, tehniško, in vse druge vrste strokovno-šolske izobrazbe, kjer šolska osnovna izobrazba zaradi obsežnosti stvarine ne more s potrebno temeljitostjo proučavati posameznih področij raznih znanosti in spretnosti.

Ta načela pa ne veljajo le za akademske poklice. Tudi srednješolska strokovna izobrazba je danes tako obsežna in zelo ljudi nelemeljala, da nikakor ne more zadoslovati vsem potrebam praktičnega življenja. Razen tega je pri tej vrsti osnovne izobrazbe zaradi usmerjenosti študija v določeno smer potrebno poglobiti tudi splošno izobrazbo.

Če hočemo, da je nadaljna izobrazba uspešna, mora povečati možnost večje storitve posameznika, ki daje v zvezi z teoretičnim znanjem in praktičnim delom tudi notranje zadovoljstvo posamezniku in s tem ljudi veselje za delo, kar je velikega pomena za skupnost.

S teoretičnim nadaljevalnim izobraževanjem dosežemo tudi poglobitev stranskih področij strokovne izobrazbe, kar za kvaliteto opravljenega dela prav tako ni brez pomena.

Vse to nam dokazuje, da nudi pravilno usmerjena in organizirana nadaljevalna izobrazba za državo in splošnost mnoge koristi. Današnja kulturna država posega pri svojih produktivnih nalogah na številnih in občutljivih mestih v življenjske razmere prebivalstva, zato mora biti zainteresirana, da imajo njeni organi zadosten in zanesljiv vpogled v gospodarske, kulturne in socialne potrebe države. Le na ta način delo javnega uradništva lahko ustreza potrebam današnje dobe. Na dotok svežih mladih moči in na inicijativo posameznika se današnja družba **ne more in ne sme** več zanašati, kajti v današnjem tempu življenja ne moremo vedno računati na to, da bo le praksa dopolnila, oziroma izpopolnila teoretično znanje uradnika ter mu dovolila potreben vpogled v zamotan mehanizem današnjega življenja. **Priložbam o vedno večjem birokratiziranju uprave je mnogokrat vzrok prav pomanjkanje potrebne nadaljevalne strokovne izobrazbe.**

Pravilna nadaljevalna izobrazba se prav tako ne bo omejevala le na strokovno izobrazbo, temveč se bo razširila na splošno izobrazbo, kar bo omogočalo razumevanje za nova politična in kulturna stremjenja in mora že zato predstavljati važen sestavni del izobrazbe srednjega in višjega uradništva. Tako uradništvo ne bo več sluga posameznih strank, temveč uslužbenec in svetovalec skupnosti; prav zato bi država morala skrbeti za nadaljevalno izobraževanje svojega uradništva.

S smotno urejeno nadaljevalno izobrazbo bi lahko odpravili, oziroma zmanjšali nedostatke osnovne izo-

brazbe, oziroma bi šolske izobrazbe ne bilo treba razširjati na vedno večje število področij, ki dopuščajo zato le ekstenzivno izobrazbo. Šolska izobrazba bi se v tem primeru lahko omejevala le na temeljne pojme stroke. teoretična strokovna izobrazba naj bi pa bila stvar nadaljevalne izobrazbe. Na ta način bi bilo mogoče doseči zadostno znanstveno izobrazbo posameznih poklicev, posebno pa javnega uradništva.

Kako dosežemo smotno nadaljevalno izobrazbo javnega uradništva?

Najprej bi bilo potreba izdelati s sodelovanjem najvišjih upravnih oblasti, ustanov za nadaljevalno izobrazbo in uradniških organizacij enoten učni načrt.

Čim bi bil sestavljen učni načrt, bi morala država gledati na to, da ga obvezno predpiše za svoje uslužbenice. Doba takega študija bi za srednje uradništvo v meslu sedeža upravne akademije ne smela trajati manj kot šest semestrov; več ur na teden trajajoča predavanja bi se vršila ob večernih urah, tako da redno delo ne bi bilo ovirano. Seveda bi se moralo prepustiti uradništvu svobodno izbiro predavanj po tvari, kakor tudi po obsegu.

Za druge stroke in kraje, kjer zaradi oddaljenosti od sedeža upravne akademije predavanja v takem obsegu ni mogoče izvršiti, bi zadostovali periodični krajši tečaji za nadaljevalno izobrazbo, ki bi pa prav tako morali jamčiti za dober uspeh. Doba takega študija (običajno približno 14 dni) bi se ne smela všteti v dopust.

Navedel sem že, da bi imela od nadaljevalne izobrazbe svojega uradništva neprecenljive koristi predvsem država, zato bi seveda morala prevzeti tudi večji del stroškov takega pouka ter nuditi uradništvu potrebne olajšave za prevoz in oskrbo za dobo trajanja tečajev.

Kdo naj bi skrbel za predavanja?

Tu imamo več možnosti. Za ta namen so se v drugih državah stavile na razpolago univerze in visoke šole, ki pa zaradi prezaposlenosti profesorjev in predavateljev praktično ne morejo povsod priti v poštev.

Prav tako današnje uradniške organizacije zaradi prevelikih izdatkov ne bi mogle prevzeti takega bremena.

Najbolj pripravne bi bile upravne akademije po nemškem vzorcu (ustanovljene v Nemčiji šele l. 1919.), kjer sodelujejo ob podpori države in samouprav profesorji univerz skupno z uradniškimi organizacijami, oziroma z vodilnimi praktiki uprave.

Nemške upravne akademije imajo nalogo, da na znanstveni podlagi usposablajo javne nameščence k samostojnemu in vsestranskemu delu, znanstveno poglobljajo in razširjajo strokovno znanje in sposobnosti, dvigajo čuf za samostojnost in odgovornost, s tem pa tudi veselje do dela in poklica ter razvijajo razumevanje za državne, gospodarske, kulturne in socialne potrebe današnje dobe.

V ta namen prirejajo predavanja, diskusije in vaje o socialnih, gospodarskih in pravnih znanostih in o vprašanih splošne narave, ki so važna za uradništvo.

Upravne akademije, ustanovljene od uradniških organizacij so društva občnega državlanskega zakona ter oskrbujejo nadaljevalno splošno in strokovno izobrazbo vsega javnega uradništva izključno le s stanovskega vidika. Drugo ločko njihovih pravil določajo notranjo organizacijo in delokrog organov upravnih akademij. Če bi nadaljevalno izobrazbo vzela država v svoje roke, bi pouk bil najbrže dražji in ne tako uspešen, na drugi strani bi pa spremenljivi politični vplivi nadaljevalni strokovni študij lahko otežkočali, če ne sploh onemogočili.

Upravne akademije so torej društva uradniških organizacij ter goje splošno in znanstveno nadaljevalno izobrazbo uradništva vseh področij javne uprave. Predavanja vodijo profesorji univerz in visokih šol ter priznani strokovnjaki uprave kakor tudi vodilne osebnosti javnega življenja. Na ta način je vpostavljena potrebna zveza med zastopniki teorije in prakse.

Razen tega sestavljajo in izdajajo lastne redne in izredne publikacije, kjer obravnavajo sodobna vprašanja javne uprave. Učni načrt predvideva splošni šestsemestrski študij, oziroma šestsemestrski študij za komunalno uradništvo, posebne tečaje in posamezna predavanja o važnejših vprašanih. Predavanja obsegajo gospodarske in socialne znanosti, pravne znanosti, po potrebi pa posebne znanosti iz posameznih strok javne uprave. Normalna študijska doba traja šest semetrov po 6 do 9 ur tedensko; predavanja se vrše ob popoldanskih oziroma večernih urah.

V zvezi z znanstvenimi predavanji na upravnih akademijah nastane seveda vprašanje o minimalni splošni osnovni izobrazbi, ki upravičuje slušatelje za posežanje predavanj upravnih akademij. V današnjih razmerah, ko imamo zadostno kvalificiranih kandidatov na preostajanje, to vprašanje v urejenih občinah ne more delati težkoč. Vsekakor je treba poudariti, da osnovna šolska izobrazba zaradi nezadostnega intelektualnega nivoja izobrazbe praviloma ne more nuditi zadostne podlage za nadaljevanje strokovne izobrazbe.

Slušatelji so lahko redni (uradniki, uradniški praktikanli in nameščenci javne uprave, ki so sposobni, da z razumevanjem in s pridom slede predavanjem) in izredni (javni uslužbenici, ki nimajo pogojev za sprejem med redne slušatelje, vendar jim sprejemna komisija — po oceni njihove splošne izobrazbe — dovoli obisk predavanj; zasebnim nameščencem le izjemoma dovoljujejo pristop k predavanjem.

Redni slušatelji imajo pravico polagati izpite in zahtevati izpričevala.

Nemške upravne akademije imajo pravico izdajanja:

1. potrdil o obisku predavanj, vaj, seminarjev in diskusij;
2. potrdil o obisku predavanj 6 semestrov;
3. potrdil o izpilih, ki potrjujejo uspeh iz splošne in strokovne nadaljevalne izobrazbe;
4. potrdil o diplomskem izpitu za javne in komunalne uradnike, katera izdajajo na podlagi uspešno prestanega diplomskega izpita.

Izpite polagajo slušatelji po posebnih pravilnikih.

Izpričevala o izpilih na upravnih akademijah se morajo priključiti osebnim spisom uradništva ter jih morajo oblasti pri predlogih za napredovanja primerno upoštevati. Na ta način bo javna uprava prišla do izobraženega uradništva, kar bo velike koristi za vso državo.

Kako raznovrstna so predavanja na teh akademijah, nam povedo letna poročila, ki nudijo zanimiv in podroben pregled naslovov predavanj.

Predavanja iz gospodarskih in socialnih znanosti na nemških upravnih akademijah obsegajo sledeče predmete: splošno narodno gospodarstvo, današnji gospodarski sistemi in problemi, produkcija in njeni faktorji (zemljišče, kapital in delo), promet (trg, cena, denar in kredit), distribucija (dohodek, renta, obresti in mezda), narodno-gospodarske doktrine, zgodovina gospodarstva, gospodarska politika (agrarna, brtna in industrijska, promelna, trgovska), finančna znanost, zasebno, javno in državno gospodarstvo, finančne reforme in samoupravne finance, statistika, teorije in raziskovanje konjunktur in gospodarskih kriz, gospodarski načrt, monopoli, karteli in trusti, zavisnost svetovnega gospodarstva, sociologija, socialna politika (razvoj in problemi, socialno skrbstvo, socialna reforma), mladinsko skrbstvo (vzgoja, odnos mladinskega skrbstva do javne uprave), socialna higijena (temeljni pojmi, higijena otroka, dela in užilka, nalezljive bolezni, telesne in duševne molnje, organizacija in praksa zdravstvene uprave), nauk o obratnem poslovanju (temeljni pojmi, knjigovodstvo in organizacija trgovskih podjetij, nauk o bilancah, o bankarstvu), pomen in vrednost racionalizacije, financiranje podjetij, nauk o borzah, domači in mednarodni plačilni promet in dr.) itd., itd.

Predavanja iz pravnih in upravnih disciplin obsegajo: uvod v pravno znanost in pravno filozofijo, državne (ustavne) in upravne znanosti in upravno pravo, viri upravnega prava, upravna organizacija in gospodarstvo, vladanje in politika, upravno tehniko, ki obsega pisarniško poslovanje, knjigovodstvo, proračun, računovodstvo in blagajno, razvoj in naloge uprave, vrste uprave, upravo, zakonodajo in sodstvo, pravno državo, finančna, davčna, carinska, sodna, železniška, pošlna in druga področja javne uprave, samoupravo, javne institucije, upravne akte, subjekte upravnega prava, javne pravice in dolžnosti, bremena in omejitve, pravno zaščito v upravi itd., uradniško pravo (zgodovina, državno-politična in gospodarska legitimacija poklicnega uradništva, pričetek in konec uradniškega razmerja, pravice in dolžnosti uradništva, jamstvo in odgovornost uradnika, uradniške organizacije, reforme uradniškega prava), važnejše vrste zasebnega in javnega prava (obče državljansko pravo, trgovsko pravo, kazensko pravo, civilni in kazenski postopek, konkurzni red, socialno-delavsko, mladinsko pravo), mednarodno javno in zasebno pravo, ligo narodov in drugo.

Komunalne znanosti obsegajo: komunalno ustavo, komunalno gospodarstvo (pojem, razvoj in vrste komunalno - gospodarskega udeleženja, komunalna podjetja), upravo in naloge mesta, komunalno upravno organizacijo, komunalno upravno politiko, komunalno finančno in kreditno politiko, komunalno kulturno politiko, socialne naloge občin, komunalno statistiko, komunalne hranilnice in kredit, nova pošta in vprašanja komunalne uprave, tehniko prometa itd.

Razen teh glavnih področij predavanj se na upravnih akademijah vrše posebna predavanja za interesente iz posameznih vrst uprave, tako n. pr. iz občne in notranje uprave (policijsko pravo, šolsko pravo) iz komunalne uprave (komunalna ustava in gospodarstvo, mladinsko skrbstvo, vprašanje brezposelnih) za uradniško hranilnic (komunalni, denarni in kreditni sistemi, knjigovodstvo hranilnic, bankarstvo), nauk o zasebnem in javnem obratnem poslovanju (giro-promet, efekti in posli z efekti, denar in veljava, aktualni denarni problemi), za finančno, davčno in carinsko uradništvo (finančna znanost, davčno pravo), za sodno uradništvo (predavanja iz glavnih pravnih področij, vaje in seminarji, nauk in vaje o zemljiški knjigi), za uradništvo zunanje uprave (spoznavanje političnih, kulturnih, gospodarskih in državnih razmer tujih držav, ustavne in upravne razmere, sistemi velesil, mirovne organizacije, sodobna gospodarska, politična in kulturna vprašanja, seminarji), za uradništvo socialnih ustanov (socialna politika, mladinsko skrbstvo, socialna higijena), za učiteljsvo (šolska zakonodaja itd.), za bančno uradništvo (denar, veljava, kredit, banka, kolektivne pogodbe, devizni predpisi), za uradništvo železniške uprave (organizacija in finance železniške uprave, računski blagajniški in tarifni predpisi, oddaja javnih del, prometni monopol, prometna statistika), za uradništvo pošte, telefona in brzjava (organizacija poštnega prometa, poštni red in tarife) itd., itd.

Seveda je potreba poslušati razen teh posebnih strokovnih referatov tudi predavanja glavnih skupin (gospodarskih in socialnih znanosti in važnejših pravnih disciplin), ki dopolnjujejo posamezne skupine predavanj.

Kot važno dopolnilo vsega tega se vrše predavanja o filozofiji in psihologiji (uvod, važnejši filozofski sistemi in smeri zadnjih stoletij), o politiki (teorija, sistemi, današnja svetovno-politična situacija in razdelitev sil, zgodovina in načela večjih političnih strank, osnove gospo-

darstva in gospodarski vpliv na svetovno politiko), o tisku (pomen tiska za državo, gospodarstvo in družbo, liskovno pravo) in o drugih važnejših aktualnih vprašanjih narodnega gospodarstva in gospodarske politike, socialne politike, zakonodaje in uprave.

Vsa važnejša predavanja obravnavajo posebej še v seminarjih in pri posebnih diskusijah, ki omogočajo poglobitev in razširjenje pridobljenega znanja.

Možnost izobrazbe slušateljev upravnih akademij pa s tem nikakor še ni zaključena. Tako n. pr. je Državna zveza nemških upravnih akademij (der Reichsverband Deutscher Verwaltungsakademien) izposlovala, da smejo njeni slušatelji obiskovati nemško visoko šolo za politiko, nemško akademijo za socialno in pedagoško žensko delo itd. ter tako nudi slušateljem možnost nadaljne specializacije v posameznih strokah. V lastnem delokrogu pa prirejajo upravne akademije tudi posebna, že omenjena strokovno-znanstvena predavanja, namenjena zunanjim interesentom ter se zato omejujejo na krajšo dobo.

Značilno je, da so slušatelji upravnih akademij, ki se za študij odločajo večinoma prostovoljno, **povečini komunalni uslužbenci**, tem slede sodni, poštni, železniški, policijski, in drugi uslužbenci; po starosti slušateljev prevladuje starost 25 do 40 let.

Naslovi nekaterih posebnih predavanj, ki se vrše izven okvira rednih predavanj, n. pr. gospodarska in finančna situacija s posebnim ozirom na vprašanje brezposelnosti, pravna podlaga podpor za brezposelne, naloge in skrb za ljudi, ki so prizadeti od krize, lastne naloge občin pri boju zoper brezposelnost, posredovalnice za delo in pomoč brezposelnim, samopomoč proti brezposelnosti, reforme za izboljšanje finančne situacije, samouprava in državno nadzorstvo pri finančni upravi, splošni razvoj organizacije komunalne uprave, sistemi komunalnih financ, poenostavljanje proračunov, pomen državne davčne zakonodaje za občine, gospodarska revizija občin, aktualna vprašanja uradniškega prava, itd. itd., nam nazorno kažejo delokrog in naloge, ki jih mora vršiti dobro urejena nadaljevalna izobrazba javnega uradništva.

Na isti način imajo organizirano nadaljnjo strokovno izobrazbo tudi na angleških (London, Leeds, Liverpool, Manchester, Birmingham), norveških (Tromsø, Trondheim), holandskih (Utrecht) in poljskih (Varšava in Lublin) univerzah.

Slične ustanove so tudi na Čehoslovaškem, na Dunaju, v Franciji: v Parizu (l'Institut d'Urbanisme et l'École Nationale d'Administration Municipale) in v sledečih mestih Lyon, Marseille, Bordeaux, Lille, Nancy, Montpellier, Nantes in Strassbourg, prav tako tudi v Italiji (Genova, Bologni), v Belgiji (Liège), na Danskem, v Zedinjenih državah; v vseh omenjenih mestih oskrbujejo te vrste poslov občine v lastnem delokrogu.

V Angliji pa oskrbujejo te vrste pouka le uradniške organizacije.

Zato bi bilo potrebno, da postavimo tudi pri nas nadaljevalno izobrazbo našega komunalnega uradništva na slične temelje ter na ta način najbolj jasno dokumentiramo upravičenost naših materialnih zahtev, katerim država in nepoučena javnost ob temeljiti splošni in strokovni izobrazbi vsega komunalnega uradništva nikakor ne bo mogla več ugovarjati.

Priznali bosta namreč morali, da predstavlja izobraženo in strokovno sposobno uradništvo hrbtenico vsega življenja, ki zasluži pošteno nagrado za pošteno delo.

Dr. V. K.:

Uredba o občinskih uslužbencih

(Nadaljevanje)*

Od osebne pokojnine je ločili rodbinsko pokojnino. Dočim si pridobi uslužbenec pravico do osebne pokojnine z desetimi službenimi leti, mu pripada pravica do rodbinske pokojnine iz banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbence, če je vplačeval v ta sklad najmanj pet let in če je umrl kot vplačevalec tega sklada (čl. 74.). Pravico do rodbinske pokojnine si pridobi uslužbenec sam, izplačuje se pa njegovi rodbini, to je njegovi zakoniti ženi in otrokom, rojenim v zakonitem zakonu ali pozakonjenim. Ženi, sodno ločeni od moža iz edine njene krivde, ne pripada rodbinska pokojnina (čl. 77.).

Če se zakon loči iz obojestranske krivde ali iz edine krivde uslužbenca, se mora ženi rodbinska pokojnina izplačevati.

Rodbinska pokojnina se odmerja po odstotkih od osnovne plače, ki jo je uslužbenec imel ob času smrti, če je umrl v aktivni službi, odnosno na dan upokojitve, če je umrl kot upokojenec, in sicer z odstotki, ki so navedeni v členu 75. Višina rodbinske pokojnine se ravna po letih vplačevanja v pokojninski sklad in po številu upravičenih rodbinskih članov, vendar s to omejitvijo, da se plačuje pokojnina največ za štiri člane. Če eden od užitvalcev naknadno odpade, bodisi zbog smrti, bodisi zbog kakšnega primera, s katerim mu preslane pravica do rodbinske pokojnine (čl. 80. in 81.), zmanjša ban rodbinsko pokojnino za ustrezní znesek.

Kakor sme ban pragmatičnemu uslužbencu na glavnem službenem mestu, ki se je v službi poškodoval, prišli k osebni pokojnini še deset let službe, tako sme tudi rodbini uslužbenca, ki je brez svoje krivde pri kakem občinskem poslu ali zavoljo takega posla umrl, priznati pokojnino, kakor da je imel uslužbenec deset let vplačevanja več (čl. 76.).

Tudi vdova ne uživa rodbinske pokojnine dosmrtno, temveč jo že prej izgubi, 1. če izgubi državljanstvo kraljevine Jugoslavije; 2. z odvzemom po sodni obsodbi; 3. z vstopom v državno, banovinsko ali občinsko službo, vendar samo, dokler ta služba traja; 4. z vstopom v kako drugo službo, če prejema trikrat večjo plačo, kakor znaša rodbinska pokojnina, dokler ta služba traja in 5. če se ponovno omoži (čl. 80.).

Otroci izgube pravico do rodbinske pokojnine: 1. z izgubo državljanstva; 2. z odvzemom po sodni obsodbi; 3. z vstopom v katerokoli službo ali s sprejemom mesta štipendista države ali katerekoli javne ustanove, dokler služba ali štipendija traja; 4. hčere s polnoletnostjo ali s prejšnjo omožitvijo; 5. sinovi s polnoletnostjo, izjemoma pa šele z dovršenim 23. letom starosti, če se uspešno šolajo ali če služijo obvezni rok v stalnem kadru (čl. 81.).

Otrokom, ki so za pridobivanje duševno ali telesno nesposobni in ki so brez lastnih sredstev, sme ban dovoliti mesečno vzdrževalnino Din 250'— tudi po polnoletnosti vse dalje, dokler so za pridobivanje nesposobni, odnosno, dokler nimajo potrebnih sredstev za vzdrževanje (člen 81.).

Osebna pokojnina teče od prvega dne prihodnjega meseca po razrešitvi uslužbenca, rodbinska pa od prvega dne prihodnjega meseca po uslužbenčevi smrti (člen 82.).

Osebna, odnosno rodbinska pokojnina se sme uživati v inozemstvu le s posebno odobritvijo bana (člen 83.). Ban nima pravice vezati to odobritev na znižanje pokojnine za isto dobo, dokler se uživa v inozemstvu. Pač pa lahko odkloni odobritev brez navedbe razlogov.

* O disciplinskem postopanju po uredbi o občinskih uslužbencih (XII. poglavje) izide poseben članek v prvih številkah »Samouprave« leta 1935.

Banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence

O njem razpravlja XI. poglavje uredbe o občinskih uslužbencih (čl. 84. do 93.). Ustanovljen je v smislu § 85. zakona o občinah zgolj za (pragmatične) uslužbence na glavnih službenih mestih, dočim se ostali občinski uslužbenci ne morejo zavarovati pri tem skladu, tudi ne prostovoljno. O tem sem obširneje že gori razpravljaj pod poglavjem »Pokojnine«.

Sklad ima svoj sedež v Ljubljani ter je samostojna pravna oseba (čl. 84.). Je torej nosilec pravic in dolžnosti ter prevzema tudi lahko obveznosti nase, n. pr. najame posojila itd. Dohodki sklada se smejo uporabljati edinole za namene, določene z zakonom o občinah in z uredbo o občinskih uslužbencih.

Uprava (čl. 86.) sestoji iz sedem članov, in sicer iz predsednika, ki mora biti državni uradnik in ki ga odredi ban, iz dveh banovinskih uradnikov, ki ju prav tako odredi ban, iz dveh predsednikov občin, ki ju volijo le-ti iz svoje srede ter dveh aktivnih občinskih uslužbencev na glavnih službenih mestih, ki ju volijo prav ti uslužbenci. V upravi so torej zastopani vsi faktorji, ki so interesirani na skladu (država, banovina, občine kot službodajalci in uslužbenci kot zavarovanci). Način sestave uprave daje večino tistim, ki v prvi vrsti prispevajo v ta sklad, t. j. občinam in uslužbencem.

Podrobnejše odredbe glede volitev zastopnikov občin in občinskih uslužbencev predpiše ban (čl. 166.).

Funkcijska doba predsednika in članov uprave sklada traja tri leta, če bi pa uprava sklada iz kateregakoli razloga ne bila dela zmožna, postavi ban komisarja, ki vodi začasno upravo.

Imovina sklada se nalaga pri Hranilnici Dravske banovine, ki jo upravlja pod nadzorstvom in po navodilih uprave pokojninskega sklada (čl. 84.).

Namen sklada je, da se plačujejo iz njega osebne in rodbinske pokojnine pragmatičnih uslužbencev na glavnih službenih mestih (čl. 85.).

Dohodke sklada našteva čl. 87. uredbe. V sklad prispevajo: 1. občine (t. 1.), 2. zavarovani uslužbenci (t. 2. in 3.) ter 3. banovina (t. 5.). Nadaljnji dohodki sklada so 4. obresti od glavnice tega sklada (t. 4.), 5. denarne kazni, na katere se obsodijo uslužbenci brez razlike, ali so pragmatični uslužbenci na glavnih ali pomožnih mestih ali pa pogodbeni (t. 6.) in 6. darila, volila, subvencije in druge prostovoljne dajatve (t. 7.).

Občine plačajo v sklad za vsako pragmatično glavno službeno mesto enkrat za vselej polovico celotnih rednih letnih prejemkov, spojenih s tem mestom. Ta prispevek je plačati brez ozira na to, ali je mesto zasedeno ali ne; zadostuje, da je mesto v občinskem sluhulu sistemizirano. Ta prispevek pa plačajo občine le za uslužbence, ki bodo na novo sprejeti, ki torej ob vstopu v službo še ne bodo imeli kakih službenih let, katere bi bilo priznati za pokojnino. Za uslužbence pa, katerim se je, odnosno se bode priznalo določeno število službenih let, bodo morale občine plačati dvojni iznos prispevka po čl. 87., t. 1., t. j. enoletne redne prejemke tega uslužbenca (čl. 160., odst. 2.). Zakaj taki uslužbenci predstavljajo izvestno breme za pokojninski sklad, ker dosežejo za ustrezno število let prej pravico do pokojnine, kakor novinci. Radi tega je tudi upravičeno določilo uredbe, da bodi prispevek občin za te uslužbence dvojen.

Razen tega enkratnega prispevka, ki ga smejo občine z odobritvijo bana plačati tudi v obrokih, ne plačujejo ničesar več v banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence, pred vsem ne tekočih mesečnih

prispevkov. Le če dohodki sklada po točkah 3., 4. in 6. čl. 87. ne bi zadostovali za izplačevanje pokojnin, morajo občine po odredbi bana kriti primanjkljaj sorazmerno po višini neposrednih državnih davkov, ki so predpisani v občinah (čl. 88.).

Zavarovani aktivni uslužbenci plačajo v sklad v prvem službenem letu 10% celotnih rednih letnih prejemkov, v nadaljnjih letih pa 7.5% celotnih rednih mesečnih prejemkov v gotovini, in sicer neglede na to, ali so poročeni ali ne. Tudi upokojeni občinski uslužbenci prispevajo v sklad, in sicer 5% zadnjih rednih mesečnih aktivnih prejemkov. Občinski uslužbenci, katerim se prizna, odnosno se bode priznalo za pokojnino določeno število let, plačajo v sklad 7.5% ni prispevek po čl. 87., t. 3. za vso priznano dobo. Osnova vplačevanja so celotni službeni prejemki v gotovini, ki jih imajo na dan, ko izda ban odločbo glede priznanja dobe (čl. 160., odst. 1.).

Banovina vplačuje svoj prispevek v sklad, dokler ne postane sklad aktiven (§ 88. zakona o občinah). Ta prispevek se določi v vsakoletnem banovinskem proračunu. Čim je enkrat sklad aktiven, t. j. da ima več dohodkov kot izdatkov, banovina ni treba več prispevati, tudi če bi sklad naknadno postal pasiven. V tem primeru morajo, kakor že gori navedeno, kriti primanjkljaj občine, a ne banovina ali občinski uslužbenci.

S prestankom službe prestane občinskemu uslužbencu tudi pravica do nadaljnjega vplačevanja v bano-

vinski pokojninski sklad za občinske uslužbence. Ima pa pravico, da zahteva **povračilo** dolge v sklad vplačanih prispevkov. Z vrnitvijo teh prispevkov izgubi pravico, da se mu ob morebitnem ponovnem vstopu v občinsko službo šteje čas vplačevanja za osebno in rodbinsko pokojnino, razen če dvignjene prispevke zopet vrne skladu (čl. 89., odst. 1.).

Uslužbenec ima pravico do povračila vplačanih prispevkov neglede na to, iz katerega razloga mu je prestala služba, torej tudi, če mu je prestala po sodni kazenski ali disciplinski obsodbi. Le če mu je prestala z upokojitvijo, nima pravice do povračila prispevkov, ker jih je vprav radi tega vplačeval, da prejme nekoč pokojnino.

Po čl. 90. ima tudi rodbina po občinskem uslužbencu pravico do povračila prispevkov, če je uslužbenec umrl, preden si je pridobil pravico do rodbinske pokojnine. Vendar se vrnejo li prispevki le v omejenem obsegu.

Prispevke mora občina odtegniti po službeni dolžnosti ob izplačevanju prejemkov ter jih v 30 dneh po izplačilu prejemkov nakazati Hranilnici Dravske banovine v Ljubljani (čl. 92.).

Nakazovalec sklada je ban. Njemu je radi tega predložiti prošnje za priznanje in odmero osebnih in rodbinskih pokojnin, da more on odrediti njih izplačilo iz banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbence (čl. 93.).

Iz Županske zveze

Direkcija Pošte in telegrafa v Ljubljani je z rešenjem z dne 12. septembra 1934, štev. 77.796, izdala glede poštninske prostosti naslednje tolmachenje:

Občinski uradi uživajo poštninsko prostost za navadna in priporočena pisma in dopisnice, tiskovine, pošne nakaznice, čekovna vplačila, vrednostna pisma, navadne in vrednostne pakete.

Po čl. 10 Uredbe o poštninski oprostitvi je pa vsebina navadnih paketov omejena na spise, listine, račune in temu podobno, kar se zbog teže, določene za pisma, ali zbog večjega obsega ne more pošiljati kot pismo. Izvzemajo se predmeti kazenskega postopanja (corpora delicti), arheološke najdbe za muzej, kmetijski proizvodi in serumi, zdravila, dejekta, instrumenti in temu podobno, ki se izmenjavajo s pristojnimi ustanovami.

V vrednostnih paketih se smejo odpravljati: papirnati in kovani denar, vrednostni papirji, obveznice, kuponi, srečke in temu podobno, pošne znamke, koleki in ostale vrednotnice, predmeti od žlahtnih kovin in drugi dragoceni predmeti.

Glede pošiljanja kmetijskih proizvodov je odredilo prometno ministrstvo P. t. štev. 18.206 od 16. marca 1933 naslednje:

»**Kmetijski proizvod**« je vsak agrarni proizvod državnih kmetijskih ustanov, ki ga le-ta po svojem namenu proizvajajo. Od teh kmetijskih proizvodov uživajo poštninsko prostost samo oni proizvodi, ki jih pošiljajo dolične kmetijske ustanove sorodnim ali nadrejenim ustanovam v svrhu kulture ali analize. Pošiljali se smejo le v omejeni količini, ki ni namenjena osebni potrošnji.

Kako rešujejo agrarno krizo v drugih državah?

Eden izmed številnih vzrokov današnje agrarne krize predstavlja omejitev konzuma domačih pridelkov, ki je zopet le posledica padca kupne sile prebivalstva. Zato skušajo nekatere države s primerno propagando in drugimi ukrepi dvigniti konzum domačih živil, seveda v kolikor dopuščajo klimatske, gospodarske in socialne razmere prebivalstva.

Sledeč pregled povprečnega, letnega konzuma mleka in mlečnih izdelkov prebivalstva v nekaterih državah nam dokazuje možnost povečanja porabe domačih pridelkov.

Država	mleko (l)		surovo maslo (kg)		sir (kg)	
	1928	1931	1928	1931	1928	1931
Švedska	289.3	244	12.4	8.3	4.4	5.0
Avstrija	167	214	4.2	2.9	3.2	2.2
Danzig	130.9	108	9.8	7.9	4.4	4.0
Nemčija	?	115	7.1	7.5	?	4.0
Danska	112.7	110	5.4	6.7	4.7	6.0
Holandska	?	110	5.8	8.7	5.6	5.5
Francija	90	103	4.2	5.3	4.5	5.9
Angleška	91	?	7.0	?	4.3	?

Visok konzum mleka v Švedski je posledica protialkoholne propagande, v drugih državah pa zmanjšuje porabo mleka večji konzum kave in čaja.

Porast porabe surovega masla v Nemčiji, Danski, Holandski in Franciji, ki je v ozki zvezi s porabo drugih jedilnih masel (svinjsko maslo, margarino itd.) je posledica omejitve porabe margarine.

Najmanjši padec konzuma opazimo pri siru, kar je pa posledica padca cen sira.

Kakšni so pri nas taki podatki? Dobro bi bilo, da bi se tudi pri nas pričeli resneje in sistematično baviti s tem vprašanjem.

(Iz »Danziger Statistische Mitteilungen« 1933, XII. Jahrg. Nr. 2.)

Občinske doklade na državna zemljišča in državne zgradbe. Ministrstvo za finance je z razpisom z dne 8. oktobra 1934, VII. br. 8143, opozorilo Kraljevsko bansko upravo, da si nekatera državna oblastva in državne ustanove niso na jasnem, ali so dolžne plačati samoupravne doklade na državna zemljišča in državne zgradbe.

Da se omogoči pravilno postopanje v tem oziru, je ministrstvo za finance izdalo z gornjim razpisom sledeče

pojasnilo:

Prosta plačila samoupravnih doklad so vsa lista državna zemljišča, ki so na podlagi člena 10. točke 1. zakona o neposrednih davkih trajno oproščena plačevanja zemljarine. To pa so lista zemljišča in zgradbe, ki se gospodarsko (pridobitno) ne izkoriščajo.

Odredbe § 16. finančnega zakona za leto 1932/33, § 17 finančnega zakona za leto 1933/34 in § 16. finančnega zakona za leto 1934/35 se nanašajo na ista državna zemljišča, ki se gospodarsko (pridobitno) izkoriščajo in so načeloma podvržena plačevanju zemljarine. Ta zemljišča so obvezana samoupravne doklade. Te doklade so na osnovi onega zneska, ki bi se moral plačati kol državna zemljarina, če bi se ta zemljarina plačevala.

Po predpisu § 4 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 25. marca 1932, so vse državne in banovinske zgradbe trajno oproščene plačevanja zgradarine in na nje se ne morejo predpisati nikake samoupravne doklade brez ozira na to, ali so zgradbe stare ali nove.

Vprašanja in odgovori

123. **Vprašanje:** Predsednik občine je že skoro 14 let župan — nepretrgano — od leta 1922.

Njegov sin je občinski tajnik in sedaj začasni delovodja komasirane občine, ter je prosil za prevedbo v pragmatičnega delovodja.

Ali je mogoče, da ostane oče še naprej predsednik občine, če tudi je v sorodstvu z delovodjo, ker izvira to sorodstvo še iz časa pred uveljavitvijo novega občinskega zakona in pred uveljavitvijo nove uredbe o občinskih uslužbencih?

Mislím, da bi bilo po prehodnih določbah uredbe to mogoče, ker prevedba v pragmatičnega delovodja ni nova postavitev.

Odgovor: Vaše naziranje je pravilno. Sicer ni izrecnega tozadavnega določila v prehodnih določbah uredbe o občinskih uslužbencih, vendar je tudi z besedami »ob postavitvi« v 2. odst. čl. 33. uredbe dovolj jasno povedano, da je omenjeno sorodstveno razmerje prepovedano samo ob bodočih nastavitvah. »Prevedba« ni »postavitev«, ker se prevajajo le stari, postavljeni (v smislu čl. 33.) pa le novi uslužbenci. Predsednik občine ostane torej lahko na svojem mestu. Dr. K.

124. **Vprašanje:** Ali mora v onih občinah, ki imajo sicer svojega delovodja, če tudi je začasno imenovan, biti mesto delovodja razpisano, če tudi občina ne želi menjati svojega delovodja?

Odgovor: Ne! Če je delovodsko mesto zasedeno, ga ni treba razpisati. Dr. K.

125. **Vprašanje:** Občina Š. je imela že pred spojitvijo občinskega delovodja, ki je sedaj tudi delovodja nove spojene občine. Sedaj pa hoče neka oseba preprečiti njegovo prevedbo v pragmatičnega delovodja. Delovodja ima tri razrede srednje šole, ima pa 16 let občinske službe. Prosil je za spregled šolske kvalifikacije.

a) Kakšno je pravno stališče po uredbi o občinskih uslužbencih?

b) Ali mora občinski odbor še posebej skleniti, da je delovodja stalno nastavljen, ali bo to odredila kraljevska banska uprava?

Odgovor: Prevedbo o občinskih uslužbencih bo uradoma izvršila kraljevska banska uprava. Če je omenjeni delovodja odlično vršil svojo službo, mu ban lahko spredela manjkaajočo šolsko kvalifikacijo, ker ima delovodja že več kot pet let službe. V primeru, da bo uslužbenec res dobil spregled, bo banska uprava po našem naziranju hkrati tudi izrekla, da je stalen, ker mu ni treba več odslužiti pripravljene dobe in je tudi oproščen tečaja po § 91. zakona o občinah ter s tem vsekakor tudi zaključnega izpita (čl. 151., zadnji odstavek uredbe o občinskih uslužbencih). Zbog tega je po našem naziranju poseben sklep občinskega odbora o podelitvi stalnosti nepotreben. Dr. K.

126. **Vprašanje?** Ali in koliko starih občinskih delovodij je bilo že prevedenih na mesta pragmatičnih delovodij?

Odgovor: Na to vprašanje ne moremo odgovoriti. Obrnite se sami na kraljevsko bansko upravo, ki vam edina more dati točen odgovor. Dr. K.

127. **Vprašanje:** Ali ima občina pravico, da si od denarja, ki ga izterja pri rubežih za državne neposredne davke in občinske doklade izterjanega denarja in ki ga mora odposlati davčni upravi, odtegne oni znesek, ki je bil pri rubežu pobran za občinske doklade in potem v tem zmislu obračuni z davčno upravo?

Odgovor: Ne! Ves denar, ki se pri takih rubežih izterja, se mora odvesti davčni upravi, v katere imenu se rubež opravlja. Ne bi bila pa ta možnost izključena, če bi se prej dogovorili z davčno upravo. Brez njenega pristanka pa je vsak odtegljaj nemogoč. Gč.

128. **Vprašanje:** Obč. trošarino na vino pobiramo v naši občini potom pavšaliranja. Sklenili smo z obema gostilničarjema, ki izvršujejo pri nas svoj točilni obrt, pogodbo, ki pa se je eden izmed njih ne drži in pavšala kljub dospelosti ni plačal, češ

da izloči dosli manj, nego je pričakoval. Izdali smo mu opomin, na katerega pa je vložil pritožbo na sresko načelstvo. To je pritožbi ugodilo z utemeljitvijo, da je zadeva civilnopravna, ker izvira iz pogodbe, da spada torej pred sodišče in da se naša terjatev ne more realizirati s politično eksekucijo. Ali ima sresko načelstvo prav?

Odgovor: Težko je odgovarjati o stvareh, ki pravkar tečejo pri oblastvih in o kojih končni rešitvi, ki bo padla morda šele pred upravnim sodiščem ali celo državnim svetom, se danes še ničesar ne ve. Povemo vam lahko samo svoje osebno mnenje, po katerem stališču sreskega načelstva ne bo pravilno.

Trošarina je javnopravna dajatev, ki jo občina predpisuje in pobira z enostranskim upravnim aktom kot oblastvo na osnovi § 95. zakona o občinah in odobritvenega akta pristojnega upravnega oblastva (banske uprave). Ta javnopravni značaj obdrži, pa naj se odmerja ali pobira na katerikoli način. Javnopravnosti tudi ne izgubi, če se pavšalira. Pavšalacija je le na zunaj pogodba, v svojem bistvu pa ni ničesar drugega, nego za celo proračunsko leto vnaprej in s sodelovanjem obveznika izvršena zaokrožena odmera trošarine. Zato se more tudi pavšalirana trošarina pobirati z upravnimi sredstvi po določilih zakona o občinah in zakona o občem upravnem postopku in torej izterjevati s politično eksekucijo. Š.

129. **Vprašanje:** Ali se dobijo pri kraljevski banski upravi tiskovine za vodstvo depozitnih knjig, ki so tudi pri občini nujno potrebne?

Odgovor: V tem oziru počakajte! Osnutek pravilnika o občinskem finančnem poslovanju, ki ga je pripravilo ministrstvo za finanče v smislu § 104. zakona o občinah, vsebuje tudi predpise o postopanju z depoziti (tujim denarijem), ki jih občine hranijo. Pričakovati je, da bo ta pravilnik v kratkem izdan in s tem tudi rešeno s pristojne strani vprašanje občinskih depozitnih knjig. Gč.

130. **Vprašanje:** Proti občinskemu zaključnemu računu za leto 1933 je bil vložen ugovor po § 102. zakona o občinah. Ugovor, s katerim stranka zahteva pismeno rešitev, ni bil faksiran. Radi tega je občina pozvala stranko, naj ugovor naknadno faksira s kolkom za Din 20.—. Stranka tega noče, češ, da je njen ugovor v javnem interesu in kot tak ni podvržen faksi. Prosimo pojasnila, katero stališče je pravilno?

Odgovor: Ugovori proti občinskemu zaključnim računom po § 102. zakona se smatrajo za vlozene v javnem interesu in da z njimi ni prizadet osebni interes poedinca. Radi tega so taki ugovori takse prosti. To izvira iz pojasnila davčnega oddelka ministrstva za finance z dne 13. junija 1934, br. 46831. Gč.

131. **Vprašanje:** Naša občina namerava kupiti neko zemljišče za gradnjo občinskega doma. Za nakup se nahaja v letošnjem občinskem proračunu le del kupnine, za krije ostalega dela kupnine pa bi občina poskrbela primerne kredite v proračunih naslednjih let. Ali je tak sklep občinskega odbora podvržen odobritvi nadzornih oblasti in po katerem zakonitem predpisu?

Odgovor: a) Sklep občinskega odbora ni podvržen nikaki odobritvi nadzornih oblasti, če občina poravna kupnino iz kreditov tekočega proračuna ali iz proračunskih kreditov prihodnjih let, toda v dobi, za katero traja mandat občinskega odbora, ki je o tem sklepal.

b) Če pa bi se plačevanje kupnine raztegnilo na daljšo dobo, kakor je ona, za katero traja mandat občinskega odbora, ki je o tem sklepal, si mora občina priskrbiti za tak sklep odobritev nadzornih oblastev po predpisih drugega dela drugega odstavka § 81. zakona o občinah. Gč.

132. **Vprašanje:** Bivša občina K., ki je spojena z novo občino V., nima še urejenih zaključnih računov za leta 1929, 1930, 1931 in 1932. Kdo je dolžan te račune sestaviti in kdo odgovarja za njih stvarno pravilnost?

Odgovor: Račune mora sestaviti po § 102. zakona o občinah občinska uprava, za njih stvarno pravilnost pa odgovarja oseba, ki je bila v letih 1929—1932 odgovoren računovodnik. V vašem slučaju najbrže bivši predsednik občine K., ki je sam upravljal tudi posle občinskega blaginika. Gč.

133. **Vprašanje:** Iz odloka, s katerim je kraljevska banska uprava odobrila občinski proračun za leto 1934/35, je razvidno, da sme občina pobirati občinske doklade od dneva razglasitve v »Službenem listu«. Ali je to pravilno?

Odgovor: a) Občinske doklade na državne neposredne davke, ki jih je odobrila kraljevska banska uprava, veljajo za celo proračunsko leto 1934/35, to je od 1. aprila 1934 dalje za celo sedanjo občino B. Davčna uprava v L. je dobila od kraljevske banske uprave obenem nalog, da te doklade pobira in jih nakazuje občini. Z navedeno odločbo kraljevske banske uprave odobreni občinski proračun velja za celo proračunsko leto 1934/35.

b) Mnenje občine, da se te doklade pobirajo le od dneva razglasitve dalje, je napačno, ker se te doklade ne razlašajo v »Službenem listu«. Pač pa velja to za vse občinske trošarine, ki jih sme pobirati občina v dovoljeni izmeri od dneva razglasitve v »Službenem listu«. Do tega dne pa je občina smela pobirati občinske trošarine v oni izmeri, ki je bila dovoljena za leto 1933 vsaki posamezni občini, ki je sedaj spojena z občino B. Gč.

134. **Vprašanje:** Nam ni jasno, od kedaj naj naša občina gospodari po novem proračunu. Naša nova občina se je namreč organizirala šele meseca septembra 1934. Ali velja novi proračun kljub temu za celo proračunsko leto 1934/35, dasi se je do oktobra 1934 gospodarilo po dvanajstih na podlagi proračunov bivših občin za leto 1933?

Odgovor: Za leto 1934/35 odobreni občinski proračun velja za celo proračunsko leto 1934/35, ker je v tem proračunu končno predvideno vse, kar bo cela nova občina predvidoma v tem letu rabila. Do odobritve proračuna se je sicer moralo gospodarstvo voditi po dvanajstih na podlagi proračunov bivših občin za leto 1933. To zakonito omejitev (dvanajstine) določa § 147. zakona o občinah radi tega, da ima občina neko smer za izdajanje do odobritve novega proračuna in da ostane izdajanje kreditov v mejah, ki jih bo predvidno določil novi proračun. Vendar gredo vsi ti izdatki končno v breme novega proračuna. Gč.

135. **Vprašanje:** Kedaj se je končalo za našo občino proračunsko oziroma računsko leto 1933/34 z ozirom na to, da se je naša občina organizirala šele septembra 1934, radi česar se je proračun za leto 1934/35 predložil šele oktobra 1934 v odobritev? Kako nam je sestaviti občinske zaključne račune za to dobo?

Odgovor: a) Za računsko leto 1933 in za gospodarstvo po dvanajstih na januar, februar in marec 1934 mora občina sestaviti za vsako bivšo občino poseben računski zaključek po § 102. zakona o občinah in po dosedaj veljavnih predpisih. Vsi izdatki in vsi dohodki pa, ki jih je imela nova občina od 1. aprila 1934 dalje in ki so se najbrže dosedaj vodili ločeno za vsako bivšo občino posebej, se vnesejo v nov dnevnik občinske blagajne, ki je in mora biti le eden za novo občino.

b) Za računsko leto 1934/35, ki se je pričelo 1. aprila 1934, pa bo morala občina sestaviti in zaključiti le eden občinski zaključni račun po § 102. zakona o občinah in sicer takrat, ko bo računsko leto 1934/35 zaključeno. Gč.

136. **Vprašanje:** Po statutu za občinske uslužbence postane služba pragmatičnega pomožnega uslužbenca stalna po treh letih službe. Torej tri leta je služba začasna. Ali se za dosego stalnosti štejejo tri leta od odobritve statuta, ali velja tudi služba pred odobritvijo statuta?

Odgovor: Vštevna je tudi služba pred odobritvijo statuta, če je ta služba nepretrgana. Gč.

Razsodbe upravnega sodišča

Upravno sodišče v Celju je o tožbi G. F., župnika na R., zoper odločbo kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 25. maja 1934, II. št. 9851/3 zaradi odobritve proračuna za leto 1934/35 občine R., v nejavni seji dne 20. novembra 1934 odločilo:

Tožba se kot nedopustna zavrne.

Razlogi:

Tožitelj G. F. je vložil k proračunskemu osnutku združene občine R. za leto 1934/35 po § 96. zakona o občinah svoje pripombe, o katerih je sklepal občinski odbor na svoji seji dne 15. marca 1934, odnosno po vrnitvi proračuna od neposrednega nadzornega oblastva ponovno na seji dne 8. aprila 1934. Občinski odbor je na teh sejah zavrnil vse tožiteljeve pripombe, odnosno ni ugodil tožiteljevemu zahtevku, da se iz proračuna skupne združene občine črtajo in krijejo po posebnih, za te primere veljavnih določilih, sledeče postavke:

1. Od razhodkov iz naslova »Socijalno skrbstvo« Din 1368,—, za pokojninsko zavarovanje cerkvenika in organista, ki opravlja hkrati tudi služiteljsko službo pri občini.

2. prvotno iz naslova »Narodna prosveta« med razhodki v proračun stavljena vsota Din 30.000,— kot amortizacija dolga, najetega za zgradbo šole v R.;

3. razhodek pod naslovom »Občinsko gospodarstvo« v skupnem znesku Din 3052,— in sicer: za vzdrževanje poslopij Din 2.200,—, za davke Din 599,— in zavarovalnino Din 253,—;

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je z odločbo od 25. maja 1934, II. No. 9851/3 odobrila občinski proračun občine R., pri čemer je vsled tožiteljevih pripomb odredila prenos postavke Din 28.000,— »amortizacija dolga šole v R.« iz partije 9 (narodna prosveta) na partijo 10 (finančna stroka: odplačilo dolgov).

Zoper to odločbo, ki je bila tožitelju dostavljena dne 22. junija 1934, je le ta dne 18. julija 1934, torej v odprtem roku vložil tožbo na upravno sodišče. V tožbi uveljavlja, da nasprotuje odobritev izpodbijanih postavk v obsegu proračuna cele združene občine poedinim posebnim (v tožbi navedenim) zakonskim predpisom, vsled česar smatra, da je kršena njegova pravica in njegov osebni interes.

Upravno sodišče je o tožbi nastopno razmotrivalo:

Po zakonu o občinah je odločbe (statute, uredbe, sklepe itd.) občinskega odbora, za katere je predpisano odobrenje v zakonu določenega oblastva (bana) §§ 25/3, 75, 82, 90, 98, 105, 107, šleli med uredbe odnosno abstrakne odločbe občne narave. S takimi uredbami, odnosno odločbami se po njih pravem značaju ni ne osnujejo ni ne odvzamejo pravice poedincem. Izrecno ali posredno (§ 135. zakona o obč.) dana pravica poedincem, da kontrolirajo v pogledu zakonitosti nastanek takih uredb, odnosno odločb, igra po svojem namenu in značaju le vlogo opozoritve za odobritev pristojnega oblastva, pa naj si gre za pripombe, predstavke, ugovore ali »pritožbe«. V takih slučajih za odobritev pristojno oblastvo že po službeni dolžnosti ob priliki sklepanja o odobritvi uredbe ali odločbe presoja tudi njih zakonitost. Odobritveni akt je stvar proste presoje oblastva, seveda v mejah in okvirju zakonskih predpisov. V kolikor tedaj odločba o odobritvi ali neodobritvi ne krši tozadavnih formalnih predpisov in ni v opreki z materialnimi predpisi zakona ali zakonitih uredb, je tožba na upravno sodišče po čl. 19, toč. 3 in 24, toč. 1. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih nedopustna. Pa tudi v navedenem dopustnem obsegu bi bila za tožbo — vsaj praviloma — legitimirana le občina (upravna, ev. tudi še šolska, cerkvena itd., posebni deli občine, organizirani po §§ 110 in sled.), kolikor bi bile z odobritveno odločbo kršene pravice ali v zakonu osnovan neposredni osebni interes teh edinic kot samoupravnih teles. Poedinec pa za tožbo proti uredbam odnosno odločbam občne prirode ni legitimiran. S tako uredbo ali odločbo se sicer v objektivnem smislu more kršiti zakon, toda pravica poedince ali njegov v zakonu osnovan neposredni osebni interes pa more biti kršen šele, kadar se odredbe take uredbe ali odločbe občne narave primene v konkretnem slučaju na poedince s posebnim niemu namenjenim upravnim aktom.

Ker spada odločba o proračunu zgoraj navedene odločbe občne narave, za katero je potrebna odobritev bana, tožitelj kot poedinec za tožbo na upravno sodišče iz zgoraj navedenih razlogov ni legitimiran.

Tožbo je bilo tedaj po členu 24. toč. 4. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih kot nedopustno zavrniti.

Celje, dne 20. novembra 1934.

Upravno sodišče v Celju je o tožbi H. P., občinskega uradnika v Z. zoper odločbo kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 30. oktobra 1933, II. št. 18432 zaradi neodobritve zneska 1380 Din v proračunu, v nejavni seji dne 5. junija 1934 odločilo:

Tožba se zavrne kot nedopustna.

Razlogi:

Tožitelj trdi, da je kraljevska banska uprava izdala izpodbijano odločbo, ki se v točki 2. glasi: Zneska 1380 Din kot uslužbenški davek nisem mogel odobriti, ker morajo kriti uslužbenški davek uslužbenci sami in se ne more kriti iz občinskih sredstev. Ta odločba pa v tej točki ne drži, ker se je občina Z. s službeno pogodbo z dne 17. aprila 1931. zavezala, plačevati za tožitelja, ki je njen uslužbenec, tudi zavarovanje in davek v celoti.

Zoper izpodbijano odločbo z dne 30. oktobra 1933, je tožitelj z dne 13. novembra 1933, torej v odprtem roku vložil na upravno sodišče tožbo in navajal, kakor zgoraj.

Upravno sodišče je moralo povodom to tožbo predvsem preiskati, ali je proti predmetni odločbi kraljevske banske uprave sploh dopustna tožba na upravno sodišče. Po čl. 18. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih v zvezi s § 114. z. u. p. ima stranka zoper odločbo prve stopnje pravico pritožbe samo na eno neposredno višje oblastvo, razven, če ni v posameznih slučajih pritožba na višje oblastvo izrečno izključena.

Po § 98. zakona o občinah odobrava občinske proračune, v katerih občinske doklade na neposredne davke niso višje od 200%, ban. Tako odobritev proračuna je smatrati za upravni akt 1. stopnje, ker postane proračun veljaven šele z odobritvijo.

V predmetnem slučaju je tožitelj vložil tožbo zoper odločbo kraljevske banske uprave, s katero ni bil odobren proračun, v kolikor se hiče goraj navedene točke o uslužbenškem davku. Ker v zakonu o občinah ni izključena pritožba proti odobritvi proračuna na višje upravno oblastvo, bi bil tedaj mogel tožitelj vložiti zoper izpodbijani upravni akt pritožbo na ministrstvo, česar pa ni storil.

Radi tega je bilo tožbo kot nedopustno zavrniti po čl. 24, toč. 3. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih.

Izdajatelj: Županska zveza v Ljubljani; njen predstavnik Valentin Babnik, št. Vid pri Ljubljani.

Za uredništvo odgovarja: dr. Riko Fux v Ljubljani.

Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (predstavnik O. Mihalek)

Ustanovljeno leta 1886

Veletrgovina

A. ŠARABON

LJUBLJANA

Telefon števil. 26-66

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina z dežel. pridelki

Velepražarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudninskih vodá

L. M. ECKER SINOVA

STAVBINSKA, GALANTERIJSKA,

ORNAMENTSKA KLEPARNICA /

OBLASTVENO DOVOLJENO

PODJETJE ZA IZVRŠEVANJE

● VODOVODNIH DEL ●

LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA 4

INTERURBAN TELEFON 29-33

Ljubljanska

Mestna elektrarna

izvršuje vse električne inštalacije za luč in moč najsolidneje in po najnižjih cenah. V svoji prodajalni, Mestni trg št. 2, ima bogato zalogo lestenec, namiznih svetilk, grelnih aparatov, likalnikov, motorjev, električnih štedilnikov, žarnic in sploh ves električni material. — Za popolnoma elektrificirana gospodinjstva nudi električni tok po izredno nizkih cenah in zelo ugodno ceno za ogrevalce vode na nočni tok (60 par za kilovatsko uro)

Ravnateljstvo mestne elektrarne:
Ljubljana, Krekov trg števil. 10
(Mahrova hiša)

Prodajalna mestne elektrarne:
Ljubljana, Mestni trg števil. 2
(Magistratno poslopje)

Proizvajamo in prodajamo:

PLIN

KOKS

in

katran

za
centralne kurjave
kovače
trajno goreče peči
industrijo in obrt

Uporabljajte domače blago, ki ne zaostaja za tujim! ●

Mestna plinarna ljubljanska

Popolnoma varno je naložen Vaš denar

pri
MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI
Prešernova ulica št. 3

Za vloge jamči Mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in davčno močjo. Denar lahko pošiljate tudi po pošt. ček. položnicah števil. 10.533, katere ima vsaka pošta. Posebni sodno-depozitni oddelek sprejema pupilne vloge.

F. HREHORIC

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA 28

TELEFON ŠTEVILK 2404

„SOKO“

obleke, plašči, damski plašči, trikotaža, čepice, zastori

so dobri, trpežni a vendar ceni **domači izdelki!**

Kupujte tudi Vi samo „SOKO“ obleke ker boste zares zadovoljni in boste s tem pomagali domačim ljudem! Opozarjamo cenj. dame, da imamo v zalogi veliko število krasnih **damskih plaščev**

in jih vabimo, da si jo ob prvi priliki brezobvezno ogledajo!

Kupujte naše domače blago! — Dajte delo našim ljudem!

„SOKO“ OBLEKE

LJUBLJANA - Sv. Petra c. 23 - Celovška c. 63

KRANJ - Glavni trg 102

SPEDICIJA TURK LJUBLJANA

prevzema:

ocarlnjenje prevažanje

vseh uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Telefon interurban št. 24-59

Vilharjeva c. št. 33
(nasproti nove carinarnice)

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi kot tudi s tremi avtomobili po dve, tri in sedem ton nosilnosti.

Telefon interurban št. 21-57

Masarykova c. 9
(nasproti tovarn. kolodvora)

Kaj vse dobite pri nas?

Pletenine
rokavice
nogavice
trikotajo
samoveznice
moško perilo
steklo
porcelan
kuhinjsko posodo

poine kovčege
toaletne potrebščine
damske torbice
damske plašče
damsko konfekcijo
predpasnike
damske svitene bluze
telovadne majice
potrebščine za šivilje
otroške igrače

ČEVLJI VSEH VRST IZ LASTNE TOVARNE

Trgovska hiša

Ant. KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26

Stritarjeva ul. 1-3